

რეზიდენტურის დიპლომის შემდგომი სამედიცინო განათლების პროგრამა “ნარკოლოგია”

ხანგრძლივობა - 3 წ. (33 თვე)

თავი I. ზოგადი დებულებები

1. პროგრამის მიზანი და ამოცანები:

სარეზიდენტო პროგრამა “ნარკოლოგია” განკუთვნილია უმაღლესი სამედიცინო განათლების დიპლომირებული მედიკოსებისათვის, რომელიც ფლობს საექიმო სპეციალობის მაძიებლის დამადასტურებელი მოწმობას.

პროგრამის მიზანი - პროგრამის მიზანია რეზიდენტის მიერ ნარკოლოგიის სპეციალობით დამოუკიდებელი საქმიანობისთვის აუცილებელი კლინიკური გამოცდილების, ცოდნის და პროფესიული უნარ-ჩვევების მიღება, საბაზისო სამედიცინო განათლების მქონე პირის კონკურენტუნარიან სპეციალისტ ექიმ-ნარკოლოგად დახელოვნება და მომავალი დამოუკიდებელი საექიმო (ამბულატორიული, სტაციონარული) და სამეცნიერო საქმიანობისათვის სათანადო გამოცდილების შექმნა. რეზიდენტურის პერიოდში რეზიდენტები ეუფლებიან როგორც ნარკოლოგიის საფუძვლებს, ასევე ექიმ-ნარკოლოგად მუშაობისთვის აუცილებელ კლინიკურ ცოდნასა და პრაქტიკულ ჩვევებს.

პროგრამის ამოცანაა ნარკოლოგიაში სარეზიდენტო პროგრამის დასრულებისას შემდეგ მიღწეული იქნას შემდეგი კომპეტენციები:

1. ამბულატორიული და სტაციონარული პაციენტის გასინჯვა და ავადმყოფობის დიაგნოსტიკა;
2. მკურნალობის ძირითადი ტაქტიკის განსაზღვრა და შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღება;
3. დაავადების პრევენციის ღონისძიებების დასახვა;
4. ვიწრო სპეციალისტების დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის პროცესში ჩართვის შემთხვევაში მათი ოპტიმალური შერჩევა;
5. სარეაბილიტაციო ღონისძიებების დაგეგმვა და ჩატარება.

2. სპეციალობის აღწერილობა

სპეციალობისა და სპეციალისტის განსაზღვრება (დეფინიცია):

ნარკოლოგია - წარმოადგენს საექიმო სპეციალობას, რომელიც მოიცავს ფსიქოაქტიურ ნივთიერებათა მოხმარებით გამოწვეულ ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების ეტიოპათოგენეზის, კლინიკის, მკურნალობის, პროფილაქტიკისა რეაბილიტაციის საკითხებს.

ნარკოლოგი - არის ინტეგრირებული ცოდნის მქონე ექიმი, რომლის კომპეტენციებია:

- ფლობდეს ფსიქოაქტიურ ნივთიერებათა მოხმარებით გამოწვეულ ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების ანამნეზის შეკრების ტექნიკას;
- ფლობდეს ფსიქოლოგიური კვლევის (ტესტების) შედეგების ინტერპრეტაციას;
- ფლობდეს კლინიკური გასინჯვის ცალკეულ ფიზიკურ მეთოდებს;
- შეეძლოს კლინიკურ-ლაბორატორიული და ინსტრუმენტული დიაგნოსტიკის თანამედროვე საშუალებების მონაცემთა კვალიფიცირებული ინტერპრეტაცია. და ფლობდეს ელემენტარულ დიაგნოსტიკურ და სამკურნალო მანიპულაციებს;
- შეეძლოს მიღებულ მონაცემთა განზოგადება;
- შეეძლოს ფსიქოაქტიურ ნივთიერებათა მოხმარებით გამოწვეულ ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების ბაზისური დიაგნოსტიკა;

- შეეძლოს ეტიოლოგიურად და პათოგენეზურად გამართული კონსერვატიული მკურნალობის დანიშვნა;
- შეეძლოს ფსიქოაქტიურ ნივთიერებათა მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების ადეკვატური მართვა დაავადების ნებისმიერ ეტაპზე, როგორც დაავადების გამწვავების, ასევე რემისიის სტადიაში;
- იცნობდეს ნარკოლოგიური ექსპერტიზის საფუძვლებს;
- შეეძლოს შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებების ადეკვატური წარმართვა;
- შეეძლოს აუცილებელი სარეაბილიტაციო ღონისძიებების წარმართვა;
- იცნობდეს საკანონმდებლო ბაზას ნარკოლოგიაში;
- შეეძლოს რთულ შემთხვევებში, პაციენტის პროფილის მაქსიმალურად შესაძლებელი სიზუსტით განსაზღვრა და საჭიროებისას მივლინება შესაბამისი პროფილის ექიმ-სპეციალისტთან დამატებითი დიაგნოსტიკური გამოკვლევისათვის და სპეციალიზირებული მკურნალობის ჩატარებისათვის.
- შეეძლოს აუცილებელი კომუნიკაციის დამყარება საშუალო მედპერსონალთან, სტუდენტებთან, ექიმებთან, პაციენტებთან, მათ ახლობლებთან აგრეთვე, პაციენტის დიაგნოსტიკასა, მკურნალობასა და რეაბილიტაციასთან დაკავშირებულ პირებთან;

სპეციალისტის ზოგადი პროფესიული ცოდნა:

ნარკოლოგმა უნდა იცოდეს:

- პროფესიული პასუხისმგებლობის ასპექტები, კარგი სამედიცინო პრაქტიკისა (good medical practice) და ცუდი (malpractice) პრაქტიკის შეფასება;
- კრიტიკულ შემთხვევათა კლინიკური მართვა; ნარკოლოგიის ეკონომიკური ასპექტები;
- ზოგადი სამედიცინო მენეჯმენტი (კრიზისული სიტუაციების მართვა, დროის მენეჯმენტი, ჯგუფური მუშაობის პრინციპები);
- კლინიკური კვლევებისას ინფორმირებული თანხმობის მიღების იურიდიული ასპექტები;
- საქართველოს კანონი “ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ”
- საქართველოს კანონი “საექიმო საქმიანობის შესახებ”
- საქართველოს კანონი “პაციენტის უფლებების შესახებ”
- საქართველოს კანონი “ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოაქტიური ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ”

ნარკოლოგი უნდა ფლობდეს:

1. სპეციალურ ცოდნას ნარკოლოგიაში, რომელიც მოიცავს:

- თანამედროვე შეხედულებებს წამლდამოკიდებულების ბიო-ფსიქო-სოციალური ეთიოლოგიური ფაქტორების, პათოგენეზური მექანიზმების თაობაზე;
- ცოდნას ფსიქოაქტიური ნივთიერებების მოხმარებით გამოწვეული მწვავე და ქრონიკული დარღვევების, გადაუდებელი მდგომარეობების დიაგნოსტიკებისა და დიფერენციალური დიაგნოსტიკების, მკურნალობისა და რეაბილიტაციის მეთოდების შესახებ;
- წამლდამოკიდებულების ზიანის შემცირების პრინციპებს;
- წამლდამოკიდებულების პროფილაქტიკისა და ეპიდზედამხედველობის პრინციპებს;
- ნარკოლოგიური შემოწმებისა და ექსპერტიზის პრინციპებს;
- ფსიქოაქტიური/ნარკოტიკული ნივთიერებების რეცეპტურისა და სამედიცინო დაწესებულებაში მათი შენახვისა და გაცემის პრინციპებს;
- აუცილებელ საკანონმდებლო ბაზას.

2. მინიმალურად აუცილებელ ცოდნას მედიცინის სხვადასხვა დარგებში

- ზოგად ფსიქოპათოლოგიას;
- ფსიქიკურ აშლილობათა დიაგნოსტიკას;
- ფსიქიკურ ავადმყოფთა მკურნალობის ზოგად პრინციპებს და გამოკვლევის მეთოდებს;

- გადაუდებელ შემთხვევებში პირველადი დახმარების აღმოჩენას;
- სომატური ან ნევროლოგიური პათოლოგიის არსებობაზე ექვის მიტანის შემთხვევაში შესაბამისი დარგის სპეციალისტის კონსულტაციას
- ეპიდემიის გავრცელების ან გადამდები ინფექციური პათოლოგიის არსებობაზე ექვის მიტანის შემთხვევაში პირველადი საკარნტინო ღონისძიებების გატარებას;

ზოგადი უნარ-ჩვევები:

ექიმ-ნარკოლოგს უნდა შეეძლოს:

- კლინიკურ-ლაბორატორიული და ინსტრუმენტული დიაგნოსტიკის თანამედროვე საშუალებების მონაცემთა კვალიფიცირებული ინტერპრეტაცია. ფლობდეს ელემენტარულ დიაგნოსტიკურ და სამკურნალო მანიპულაციებს;
- მიღებულ მონაცემთა განზოგადება;
- ფსიქოაქტიური/ნარკოტიკული ნივთიერებების მავნედ მომხმარებელ და წამლადამოკიდებულ პირთა გამოკვლევა – ანამნეზური მონაცემების შეგროვება, ფიზიკური, ფსიქიკური და ნევროლოგიური სტატუსის კვლევა, ნარკოლოგიური შემოწმების ჩატარება;
- ნარკოლოგიაში გამოყენებული ძირითადი ფსიქოდიაგნოსტიკური ტესტების, ლაბორტორიულ-ინსტრუმენტული ანალიზების ინტერპრეტირება;
- ძირითად მდგომარეობათა დიაგნოსტიკა და მკურნალობა;
- ფსიქოაქტიური/ნარკოტიკული ნივთიერებების დანიშვნა-გამოწერა; შესაბამისი სამედიცინო დოკუმენტაციის წარმოება;
- ეტიოლოგიურად და პათოგენეზურად გამართული მკურნალობის დანიშვნა;
- პრევენციული ღონისძიებების ადეკვატური წარმართვა;
- სომატური პათოლოგიის არსებობის შემთხვევებში, პაციენტის პროფილის მაქსიმალურად შესაძლებელი სიზუსტით განსაზღვრა და მივლინება ვიწრო პროფილის ექიმ-სპეციალისტთან დამატებითი დიაგნოსტიკური გამოკვლევისათვის და მკურნალობის ჩატარებისათვის;
- აუცილებელი კომუნიკაციის დამყარება საშუალო სამედიცინოსონალთან, სტუდენტებთან, ექიმებთან, პაციენტებთან და მათ ახლობლებთან;

დაავადებების, პათოლოგიური მდგომარეობების ჩამონათვალი, რომელთა კლინიკას, დიაგნოსტიკას, მკურნალობასა და პროფილაქტიკას მოიცავს სპეციალობა (ნარკოლოგია):

- ალკოჰოლის მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი
- ოპიოიდების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი
- კანაბინოიდების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი
- სედაციური და საძილე საშუალებების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი
- ცნს-ის სტიმულატორების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი
- ჰალუცინოგენებისა და ფენციკლიდინის მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი
- თამბაქოს მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი.
- აქროლადი გამსნელების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი.
- რამდენიმე ნარკოტიკული და ფსიქოტროპული ნივთიერების ერთდროული მოხმარების

შედგებად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი.

- წამალდამოკიდებულთა რეაბილიტაცია
- ორმაგი დიაგნოზის პრობლემა ნარკოლოგიაში.
- თანადამოკიდებულება;
- ნარკოლოგიური ექსპერტიზის პრინციპები.
-

გადაუდებელი დახმარება ფსიქოტროპული ნივთიერებებით მწვავე მოწამელისას

- ალკოჰოლით მწვავე მოწამელა
- ოპიოიდებით მწვავე მოწამელა
- კანაბისით მწვავე მოწამელა
- საძილე და სედაციური საშუალებებით მწვავე მოწამელა
- სტიმულატორებით მწვავე მოწამელა
- ჰალუცინოგენებით მწვავე მოწამელა
- აქროლადი გამსხნელებით მწვავე მოწამელა
- მოწამელათა სიმპტომური დიაგნოსტიკა და დიფერენციალური დიაგნოზი.

წამალდამოკიდებულების პრევენცია

- პირველადი, მეორეული და მესამეული პროფილაქტიკის საფუძვლები
- ნარკოლოგიური სამსახურის ორგანიზაციის პრინციპები

იმ ლაბორატორიულ-ინსტრუმენტული გამოკვლევების ჩამონათვალი, რომელთა შედეგების ინტერპრეტაცია და კლინიკური შეფასება უნდა შეეძლოს ექიმ-ნარკოლოგს:

- სისხლის საერთო ანალიზის ინტერპრეტაცია;
- სისხლის ბიოქიმიური გამოკვლევის ინტერპრეტაცია;
- ელექტროფიზიოლოგიური მონაცემების ინტერპრეტაცია;
- სისხლის სეროლოგიური კვლევის ინტერპრეტაცია;
- შარდის საერთო ანალიზის ინტერპრეტაცია;
- ელექტროკარდიოგრამის შეფასება და ინტერპრეტაცია;
- ფილტვების რენტგენოლოგიური გამოკვლევის ინტერპრეტაცია;
- ფილტვების კომპუტერული ტომოგრაფიის ინტერპრეტაცია;
- ღვიძლის ფუნქციური მდგომარეობის ლაბორატორიული მაჩვენებლების ინტერპრეტაცია;
- ფარისებრი ჯირკვლის ულტრასონოგრაფიული მაჩვენებლების ინტერპრეტაცია;
- ფსიქოდიაგნოსტიკური გამოკვლევების შედეგების ინტერპრეტაცია;
- ტვინის ექოსკოპია (M-ექო)

დიაგნოსტიკურ და სამკურნალო მანიპულაციები, რომელთაც უნდა ფლობდეს ექიმი ნარკოლოგი (პრაქტიკული უნარ-ჩვევები):

- ნარკოლოგიური ავადმყოფების ფიზიკალური გასინჯვა
- წამლების, სისხლის, სისხლის შემცველთა შეყვანა ვენაში
- ინექციების გაკეთება კუნთებსა და ვენაში
- ენდოტრაქეული ინტუბაციის ჩატარება
- ხელოვნური და მართვითი სუნთქვის ჩატარება
- ცენტრალური ვენების კათეტერიზაცია
- ზურგის ტვინის სითხის აღება
- სისხლის, შარდის, ნახველის რუტინული ლაბორატორიული გამოკვლევა
- სარეანიმაციო ღონისძიებების ჩატარება, ფილტვების ხელოვნური ვენტილაცია, გულის არაპირდაპირი მასაჟი
- პირველადი სასწრაფო დახმარების აღმოჩენა მწვავე მოწამელების დროს

- ჰემოსორბცია და ჰემოდიალიზი
- ბიოლოგიური მასალის ექსპერტიზა

3. პროფესიული მზადების სტრუქტურა და სარეზიდენტო პროგრამის შინაარსი

სარეზიდენტო პროგრამა ნარკოლოგიაში მოიცავს სამ წელიწადს (33 თვეს), რაც განპირობებულია:

1. პროგრამაში შემაჯავლი შესასწავლი მასალის მოცულობით;
2. საერთაშორისო პრაქტიკაში არსებული გამოცდილებით;
3. საქართველოში არსებული რეალობების გათვალისწინებით;

პროგრამა ითვალისწინებს, რომ პირველი წლის განმავლობაში რეზიდენტებმა მიიღონ საბაზისო მზადება ფსიქიატრიაში; უნდა შეეძლოთ ფსიქიკურ აშლილობათა დიაგნოსტიკა, უნდა ფლობდნენ ფსიქიკურ ავადმყოფთა მკურნალობის ზოგად პრინციპებს და გამოკვლევის მეთოდებს; უნდა შეეძლოთ გადაუდებელ შემთხვევებში პირველადი დახმარების აღმოჩენა;

პირველი წლის განმავლობაში რეზიდენტები გაივლიან 8 მოდულს: 1.1. ზოგადი ფსიქოპათოლოგია – 3 თვე; 1.2. ფსიქიკური აშლილობების მქონე პირთა კვლევის მეთოდები – 1 თვე; 1.3. ფსიქიკურ დაავადებათა კლასიფიკაცია დაავადებათა საერთაშორისო კლასიფიკაციის (ICD-10) მიხედვით და ფსიქიკურ აშლილობათა დიაგნოსტიკა – 1 თვე; 1.4. ფსიქოფარმაკოლოგია – 1 თვე; 1.5. ნევროლოგია – 2 თვე; 1.6. შინაგანი მედიცინა – 1 თვე; 1.7. ფსიქიატრიული სამსახურის სტრუქტურა და ორგანიზაცია. ფსიქიატრიის დარგის მარეგულირებელი კანონმდებლობა. წამება, სტამბოლის პროტოკოლის პრინციპები. საექსპერტო საკითხები ფსიქიატრიაში (შრომითი, სამხედრო, სასამართლო). – 1 თვე; 1.8. ფსიქოპატიურ ნევთიერებათა მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები – 1 თვე.

რეზიდენტურის მეორე წელი ითვალისწინებს, რომ რეზიდენტმა მიიღოს თეორიული ცოდნა ნარკოლოგიის ზოგად და კერძო ნაწილში, გაეცნოს ავადმყოფთა კონტინგენტის სპეციფიკას, შეიასწავლოს დიაგნოზის დასმისა და დაავადების მართვის სპეციფიკური საკითხები. შესაბამისად გაივლიან 7 მოდულს: 2.1. ზოგადი ნარკოლოგია – 2 თვე; 2.2. წამალდამოკიდებულების ნეირობიოლოგია ნეიროფიზიოლოგიისა და ნეიროქიმიის საფუძვლებით – 1 თვე; 2.3. კლინიკური ტოქსიკოლოგია – 1 თვე; 2.4. კლინიკური ფარმაკოლოგია – 1 თვე; 2.5. ალკოჰოლიზმის ეტიო-პათოგენეზი, ალკოჰოლიზმის მკურნალობა და რეაბილიტაცია – 2 თვე; 2.6. ალკოჰოლიზმის კლინიკა, ალკოჰოლური ფსიქოზების კლინიკა და მკურნალობა – 2 თვე; 2.7. ოპიოიდების მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკა და მკურნალობა – 2 თვე.

რეზიდენტურის მესამე წელი ითვალისწინებს თეორიულად მიღებული ცოდნის გამყარებასა და ექიმ-ნარკოლოგისათვის აუცილებელი უნარ-ჩვევების გამოიმუშავებას. შესაბამისად რეზიდენტები გაივლიან 11 მოდულს: 3.1. ჩანაცვლებითი თერაპია მეტადონით და ინექციური ნარკოტიკების მოხმარებასთან დაკავშირებული დაავადებების პროფილაქტიკა ნარკომანებში – 1 თვე; 3.2. კანაბინოიდების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკა და მკურნალობა – 1 თვე; 3.3. სედატიური და საძილე საშუალებების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკა და მკურნალობა; ცნს-ის სტიმულატორების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი; ჰალუცინოგენებისა და ფენციკლიდინის მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი – 2 თვე; 3.4. აქროლადი გამხსნელების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და

ქცევითი აშლილობანი – 2 კვირა; 3.5. სხვადასხვა ჯგუფის ნარკოტიკული და ფსიქოტროპული ნივთიერების ერთდროული მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი – 2 კვირა; 3.6. ნარკოლოგიური პაციენტების ლაბორატორიული გამოკვლევები – 1 თვე; 3.7. თავის ტვინის ელექტრო-მაგნიტური ფენომენების მნიშვნელობა წამალდამოკიდებულების დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაში. ტრანსკრანიალური ელექტრული და მაგნიტური სტიმულირების მეთოდები – 1 თვე; 3.8. წამალდამოკიდებულების ფსიქოლოგია, ფსიქოდიაგნოსტიკა და ფსიქოთერაპიის ელემენტები – 1 თვე; 3.9. წამალდამოკიდებულთა რეაბილიტაცია – 1 თვე; 3.10. ფსიქოაქტიური ნივთიერებების ლეგალურ და არალეგალურ ბრუნვასთან დაკავშირებული საქართველოს კანონმდებლობა და ნარკოლოგიის სამსახურის ორგანიზაციის საკითხები – 1 თვე; 3.11. ნარკოლოგიური ექსპერტიზის პრინციპები – 1 თვე.

მზადების პირველი წლის მოდულების რაოდენობა - 8.

პროფესიული მზადების I წელიწადი		
მოდული №№	მოდულის დასახელება	ხანგრძლივობა
1.1.	ზოგადი ფსიქოპათოლოგია	3 თვე
1.2.	ფსიქიკური აშლილობების მქონე პირთა კვლევის მეთოდები	1 თვე
1.3.	ფსიქიკურ დაავადებათა კლასიფიკაცია დაავადებათა საერთაშორისო კლასიფიკაციის (ICD-10) მიხედვით და ფსიქიკურ აშლილობათა დიაგნოსტიკა	1 თვე
1.4.	ფსიქოფარმაკოლოგია	1 თვე
1.5.	ნევროლოგია	2 თვე
1.6.	შინაგანი მედიცინა	1 თვე
1.7.	ფსიქიატრიული სამსახურის სტრუქტურა და ორგანიზაცია. ფსიქიატრიის დარგის მარეგულირებელი კანონმდებლობა. წამება, სტამბოლის პროტოკოლის პრინციპები. საექსპერტო საკითხები ფსიქიატრიაში (შრომითი, სამხედრო, სასამართლო).	1 თვე
1.8.	ფსიქოაქტიურ ნივთიერებათა მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები	1 თვე

პროფესიული მზადების II წელიწადი		
მოდული №№	მოდულის დასახელება	ხანგრძ.
2.1.	ზოგადი ნარკოლოგია	2 თვე
2.2.	წამალდამოკიდებულების ნეირობიოლოგია	1 თვე
2.3.	ნეიროფიზიოლოგიისა და ნეიროქიმიის საფუძვლებით	1 თვე
2.4.	კლინიკური ტოქსიკოლოგია	1 თვე
2.4.	კლინიკური ფარმაკოლოგია	1 თვე
2.5.	ალკოჰოლიზმის ეტიო-პათოგენეზი, ალკოჰოლიზმის მკურნალობა და რეაბილიტაცია	2 თვე
2.6.	ალკოჰოლიზმის კლინიკა, ალკოჰოლური ფსიქოზების კლინიკა და მკურნალობა	2 თვე
2.7.	ლპიოდების მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკა და მკურნალობა	2 თვე

პროფესიული მზადების III წელიწადი		
მოდული №№	მოდულის დასახელება	ხანგრძ.
3.1.	ჩანაცვლებითი თერაპია მეტადღონით და ინექციური	1 თვე

	ნარკოტიკების მოხმარებასთან დაკავშირებული დაავადებების პროფილაქტიკა ნარკომანებში	
3.2	კანაბინოიდების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკა და მკურნალობა	1 თვე
3.3.	სედატიური და საძილე საშუალებების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკა და მკურნალობა	2 თვე
	ცნს-ის სტიმულატორების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი	
	პალუცინოგენებისა და ფენციკლიდინის მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი	
3.4	აქროლადი გამსხნელების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი	2 კვირა
3.5	სხვადასხვა ჯგუფის ნარკოტიკული და ფსიქოტროპული ნივთიერების ერთდროული მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი.	2 კვირა
3.6	ნარკოლოგიური პაციენტების ლაბორატორიული გამოკვლევები	1 თვე
3.7	თავის ტვინის ელექტრო-მაგნიტური ფენომენების მნიშვნელობა წამლადამოკიდებულების დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაში. ტრანსკრანიალური ელექტრული და მაგნიტური სტიმულირების მეთოდები.	1 თვე
3.8	წამლადამოკიდებულების ფსიქოლოგია, ფსიქოდიანოსტიკა და ფსიქოთერაპიის ელემენტები	1 თვე
3.9	წამლადამოკიდებულთა რეაბილიტაცია	1 თვე
3.10	ფსიქოაქტიური ნივთიერებების ლეგალურ და არალეგალურ ბრუნვასთან დაკავშირებული საქართველოს კანონმდებლობა და ნარკოლოგიის სამსახურის ორგანიზაციის საკითხები	1 თვე
3.11	ნარკოლოგიური ექსპერტიზის პრინციპები.	1 თვე

4. სწავლების/შეფასების მეთოდები

სწავლების/შეფასების პრინციპები

- რეზიდენტურის პროგრამის ხელმძღვანელი ატარებს რეზიდენტის მიერ ჩატარებული საქმიანობის (ა) პერიოდულ და (ბ) შემაჯამებელ შეფასებას.
- პერიოდული შეფასება ტარდება რეზიდენტის მზადების ყოველი ცალკეული ციკლის დასრულების შემდეგ (მაგრამ არანაკლებ წელიწადში ერთხელ), მის მიერ ამ ციკლის პერიოდში ჩატარებული მუშაობის შედეგების ანალიზის საფუძველზე.
- რეზიდენტის პერიოდულ შეფასებას ატარებს პროგრამის ხელმძღვანელი მოდულზე პასუხისმგებელ პირთან ერთად.
- რეზიდენტურის პროგრამის დასრულების შემდეგ, რეზიდენტურის პროგრამაში მონაწილე დაწესებულებების მოდულზე პასუხისმგებელ პირების გაერთიანებულ კრებაზე პროგრამის ხელმძღვანელის მიერ ტარდება რეზიდენტების შემაჯამებელი შეფასება.

შეფასების მეთოდები

- რეზიდენტურის პროგრამით პროფესიული მზადების შედეგების შეფასების პროცედურა ითვალისწინებს რეზიდენტის მიერ პირადად:
 - გატარებული ავადმყოფების რაოდენობას და დაავადებების მრავალფეროვნებას;
 - ჩატარებული დიაგნოსტიკური და სამკურნალო პროცედურების ნაირსახეობას, რაოდენობასა და ხარისხს;
 - დაწერილი და შევსებული დოკუმენტაციის (ავადმყოფობის ისტორიები, გამოკვლევის დასკვნები, ამონაწერები, სამედიცინო ცნობები და სხვა) რაოდენობასა და ხარისხს;
 - სამედიცინო კონფერენციებისა და სემინარების მუშაობაში მისი პერსონალური მონაწილეობის (გამოსვლების) სიხშირეს და დონეს;
 - ჩატარებული სამუშაოს ანალიზს დღიურების სახით, რომელიც დამოწმებული იქნება მოდულის ხელმძღვანელის (მოდულზე პასუხისმგებელი პირის) მიერ;
 - ცალკეულ სამედიცინო დაწესებულებებში თუ განყოფილებებში მოდულზე პასუხისმგებელი პირებისაგან მიღებულ დახასიათებებს.
- პროგრამის ხელმძღვანელის წარდგინებისა და დადებითი შემაჯამებელი დახასიათების საფუძველზე, გაიცემა დასკვნა რეზიდენტის მიერ ჩატარებული სამუშაოს დამაკმაყოფილებლობისა და მოთხოვნათა შესაბამისობის შესახებ, რაც მას აძლევს უფლებას გავიდეს სახელმწიფო სასერტიფიკაციო გამოცდაზე.

კომპეტენციის დონე

1.	ასრულებს დამოუკიდებლად
2.	ასრულებს მოდულზე პასუხისმგებელ პირთან ერთად
3.	არის დამკვირვებელი

შესაფასებელი კომპეტენციები

- ✓ თეორიული მზადება – რეფერატი
- ✓ პრაქტიკული საქმიანობა – უნარ-ჩვევები
- ✓ მონაცემთა შეგროვებისა და ფიქსირების საშუალებები – ისტორიის შევსება
- ✓ შესასრულებელი მანიპულაციების/ოპერაციების ჩამონათვალი (სასურველია ცხრილების გამოყენება) – იხ. შესაბამის მოდულში.
- ✓ პროფესიული მზადების სხვა ფორმები (კონფერენციები, სიმპოზიუმები, სამეცნიერო კვლევები და სხვ.)

თეორიული მზადების აღრიცხვის ფორმა

№	თემის დასახელება	სად იყო წარდგენილი თემა	შესრულების თარიღი

მოდულზე პასუხისმგებელი პირი -----

პრაქტიკული მუშაობის აღრიცხვის ფორმა

№	დაწესებულების დასახელება პაციენტის გსმ	ისტორიის № თარიღი	პროცედურა, კურაცია, მანიპულაცია, ოპერაცია

სტაციონარში მორიგეობის აღრიცხვის ფორმა

№	კლინიკა, განყოფილება, თარიღი	ავადმყოფის გსმ სამკურნალო მანიპულაცია

5. პროგრამის მართვა და ადმინისტრირება

რეზიდენტურაში პროფესიული მზადება ხორციელდება დიპლომის შემდგომი განათლებისა (პროფესიული მზადების) და უწყვეტი პროფესიული განვითარების საბჭოს მიერ აკრედიტებული რეზიდენტურის პროგრამით.

რეზიდენტურის პროგრამის განხორციელება მიმდინარეობს საუნივერსიტეტო კლინიკებსა და იმ სამედიცინო დაწესებულებებში, რომელთაც მიღებული აქვთ აკრედიტაცია კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

რეზიდენტურის პროგრამის ხარისხის უზრუნველყოფაზე პასუხისმგებელი არიან - რეზიდენტურის პროგრამის ხელმძღვანელი, პროგრამის დირექტორატი, მოდულზე პასუხისმგებელი პირი, რეზიდენტები.

რეზიდენტების მზადების პროცესის კოორდინაციას და ზედამხედველობას ახორციელებს პროგრამის ხელმძღვანელი. პედაგოგები – მოდულზე პასუხისმგებელი პირები უშუალოდ მეთვალყურეობენ თითოეული რეზიდენტის მზადების პროცესს და ხელმძღვანელობენ რეზიდენტის მიერ ჩატარებულ სასწავლო საქმიანობას (გატარებული პაციენტების რაოდენობა, ათვისებული უნარ-ჩვევები, ჩატარებული მანიპულაციების ტიპი, რაოდენობა, შესრულების ხარისხი, და ა.შ.) მის სპეციალურ დღიურში.

პროგრამის ხელმძღვანელის მოვალეობები:

- მისაღები გამოცდის პროგრამის შედგენა და რეზიდენტურაში მიღების პროცესში მონაწილეობა
- სპეციალობის აღწერილობის საფუძველზე შედგენილ დიპლომის შემდგომი პროფესიული მზადების (რეზიდენტურის) აკრედიტებული პროგრამის განხორციელებას
- სამედიცინო დაწესებულების და მოდულზე პასუხისმგებელი პირის მითითებით რეზიდენტის ინდივიდუალური გეგმა-გრაფიკის შედგენა
- ღირექტორატის წევრებთან ერთად დადგენილი წესის მიხედვით ყოველწლიურად რეზიდენტის მუშაობის შეფასება და ანგარიშის ჩაბარება.
- ყოველწლიური შეფასების შედეგების გათვალისწინებით რეზიდენტისათვის რეკომენდაციას მიცემა პროგრამის გაგრძელების შესახებ.
- რეზიდენტის საქმიანობის არადაამაჟოყოფილებლი წლიური შეფასებისას დასაბუთებული მოხსენებით ბარათის წარდგენა გარიცხვის შესახებ
- მოდულზე პასუხისმგებელი პირის საქმიანობის ზედამხედველობა და შეფასება.
- რეზიდენტურის კურსის წარმატებული დასრულების შემდეგ რეზიდენტის შემაჯამებელი ატესტაციის ჩატარება და დიპლომის შემდგომი განათლების (პროფესიული მზადების) კურსის გავლის დამადასტურებელი მოწმობის გაცემის შესახებ რეკომენდაციის მიცემა.

კონკრეტულ კლინიკურ ბაზაზე რეზიდენტების მზადების პროცესს პრაქტიკულად წარმართავს და აკონტროლებს კლინიკური ხელმძღვანელი – მოდულზე პასუხისმგებელი პირი. იგი ანგარიშვალდებულია რეზიდენტურის პროგრამის ხელმძღვანელის წინაშე. მას ოფიციალურად უნდა ჰქონდეს გამოყოფილი სპეციალური დრო რეზიდენტებთან პედაგოგიური მუშაობისათვის. კლინიკური ხელმძღვანელი ძირითადად წარმართავს სტაციონარისა და ამბულატორიულ პირობებში რეზიდენტის პაციენტებთან პრაქტიკულ მუშაობას, საჭირო უნარ-ჩვევების სრულყოფილ ათვისებას.

კლინიკური ხელმძღვანელის – მოდულზე პასუხისმგებელი პირის მოვალეობები:

- წინასწარ დადგენილი ინდივიდუალური გრაფიკის მიხედვით რეზიდენტის მიერ შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობასა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობაზე კონტროლი;
- თითოეული მოდულის დასრულების შემდეგ დადგენილი წესის მიხედვით, პროგრამდირექტორისათვის რეზიდენტის მიერ გაწეული სამუშაოს შესახებ ანგარიშის წარდგენა;
- რეზიდენტის დღიურში რეზიდენტის მიერ შესრულებული სამუშაოს ხელმოწერით დადასტურება;
- პროგრამის ხელმძღვანელთან ერთად რეზიდენტის ატესტაციის ფორმატის შემუშავება;
- პროგრამ-ხელმძღვანელთან ერთად ყოველწლიურად რეზიდენტების მუშაობის დადგენილი წესის მიხედვით შეფასება;
- რეზიდენტის შემაჯამებელი ატესტაციის პროცესში მონაწილეობა;
- საჭიროების შემთხვევაში, პროგრამის ხელმძღვანელისათვის რეზიდენტურის პროგრამასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ საკითხზე კონსულტაციის გაწევა.

რეზიდენტის უფლება/მოვალეობები:

- რეზიდენტი შეიძლება გარიცხული იქნას რეზიდენტურიდან ერთი თვის განმავლობაში გამოუცხადებლობის ან პროგრამის ვერდაძლევის შემთხვევაში. გადაწყვეტილებას რეზიდენტის გარიცხვის შესახებ იღებს პროგრამის ხელმძღვანელი;
- რეზიდენტს უფლება აქვს პროგრამის კურიკულუმის დარღვევის ან შეფერხების შესახებ წერილობით აცნობოს ადმინისტრაციას;
- რეზიდენტს უფლება აქვს, პროგრამის დაუბრკოლებელი დაძლევისათვის მოითხოვოს შესაბამისი სამუშაო პირობებით უზრუნველყოფა (კვალიფიციური ხელმძღვანელი, თანამედროვე ტიპის კლინიკური და საინფორმაციო/საკომუნიკაციო ტექნოლოგიები, სამუშაო ოთახი);
- რეზიდენტი ვალდებულია, შეასრულოს რეზიდენტურის პროგრამით განსაზღვრული კურიკულუმი;
- რეზიდენტი ვალდებულია, პროგრამით განსაზღვრული და შესრულებული საქმიანობა დააფიქსიროს პერსონალურ დღიურში;
- რეზიდენტი ვალდებულია, ყოველი წლის ბოლოს წარუდგინოს პროგრამის დირექტორს გაწეული მუშაობის ანგარიში და გაიაროს ეტაპობრივი და დამასრულებელი ატესტაცია დადგენილი წესით;
- რეზიდენტი ვალდებულია დაიცვას სამედიცინო დაწესებულების შინაგანაწესი და შეასრულოს დაწესებულების განრიგით განსაზღვრული საქმიანობა.

6. პროგრამის განახლების პერიოდულობა

პროგრამა უნდა განახლდეს დააუადებათა ახალი საერთაშორისო კლასიფიკაციის მიღების შემდეგ, მაგრამ არაუგვიანეს 4 წლისა.

თავი II. პროგრამის ზოგადი ნაწილი (პროფესიული მზადების I წელი, მზადება ფსიქიატრიაში)

პროფესიული მზადების I წლის მოდულები

მოდული 1. 1

1. მოდულის დასახელება, ხანგრძლივობა - **ზოგადი ფსიქიატრიული პათოლოგია. 3 თვე**
2. მოდულის მიზანი - მოდულის მიზანია ფსიქიკურ აშლილობათა სიმპტომების შესწავლა ძირითადი ფსიქიკური სფეროების მიხედვით, კერძოდ იგი მოიცავს ინტელექტის, ემოციური, ნებითი და ცნობიერების სფეროს პათოლოგიას. ინტელექტუალური სფეროს პათოლოგიაში შედის აღქმის, მეხსიერების და აზროვნების პათოლოგია. ინტელექტის ზოგადი პათოლოგიაში განიხილება თანდაყოლილი ჰემისფეროზი მისი ხარისხებით და შექმნილი –დემენცია მისი სახეებით. გარდა ამისა ზოგადი ფსიქიატრიული პათოლოგია მოიცავს ფსიქიატრიული სინდრომების შესწავლას. განიხილება ცნება პათოგენომური, პათოპლასტიკური, ფაკულტატიური, მანიფესტური, პოზიტიური (დადებითი) და ნეგატიური (უარყოფითი) სინდრომების. აგრეთვე ძირითადი ფსიქიატრიული კერძოდ ნევროზული ჯგუფის, აფექტური, ბოდვითი, პალუცინაციური, კატატონური, ჰემისფეროზის, გულყრითი და ფსიქორგანული სინდრომები.
3. ლიტერატურის ნუსხა

ძირითადი:

1. Oxford Textbook of Psychiatry - Oxford Textbook of Psychiatry – Ed. M. Gelder, N. Andreasen, J. Lopez-Ibor, J. Geddes (ქართული თარგმანი, 2012წ)

2. Kaplan & Sadock's - Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry, 10th Edition

დამატებითი:

1. . გ. ნანეიშვილი, ფსიქიატრიის მოკლე კურსი, თბილისი, 1998
2. М. В. Коркина, И. Д. Лакосина, А. Е. Личко, И. И. Сергеев, Психиатрия, Москва, 2006
3. Г. В. Морозов, Н. Г. Шумский, Введение в клиническую психиатрию, 1998
4. К. Ясперс, Общая психопатология, Москва, 1997

4 შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა, ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა და მოდულის შეფასების მეთოდები.

ცხრილი № 1. 1.

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	შეფასების მეთოდები
1. ფსიქიკური სფეროები, აღქმა, მეხსიერება, აღქმისა და მეხსიერების პათოლოგია 2. აზროვნება და აზროვნების პათოლოგია. აკვიატებული აზრები და ბოდვითი იდეები, ინტელექტის პათოლოგია: ოლიგოფრენია და დემენცია – ემოციური და ნებითი სფერო. ჰიპერ და ჰიპოთიმის სახეები, ჰიპერ და ჰიპობულიის სახეები . ლტოლვათა პათოლოგიის გამოვლინებები 3. ცნობიერების აშლა და მისი კრიტერიუმები. იასპერსის ტეტრადი. ცნობიერების აშლის სახეები. გაბრუნება, დელირიუმი, ონეოიდი, ბინდისებური ცნობიერება, ამენცია	პაციენტის კურირება. კლინიკური ინტერვიუების პრინციპების დაუფლება. ანამნეზის შეკრება, ფსიქიკური სტატუსის აღწერა, ჩამოყალიბება და დაწერა. პაციენტის პარაკლინიკური კვლევის, კერძოდ, პათოფსიქოლოგიური, ფსიქოფიზიოლოგიური, ნეიროფსიქოლოგიური და სხვა მონაცემების ანალიზი. თერაპიის სხვადასხვა ეტაპებზე მკურნალობის ტაქტიკის დაგეგმვა და წარმართვა. ფსიქოსოციალური რეაბილიტაციის ღონისძიებების დაგეგმვა.	3 პაციენტის კურირება	ტესტირება, ზეპირი კოლოქვიუმი, რეფერატი ზოგადი ფსიქოპათოლოგიის საკითხებზე და მისი მოხსენება მოდულზე პასუხისმგებელი პირის და ფსიქიატრიის მიმართულების ხელმძღვანელის წინაშე. რეზიდენტმა სასურველია გააკეთოს პრეზენტაცია/მოხსენება რეზიდენტთა კონფერენციაზე. მოდულის შეფასება ხდება მოდულზე პასუხისმგებელი პირის მიერ თვის ბოლოს ზეპირი გასაუბრების გზით და მოდულის ბოლოს ტესტური ჩათვლის და ამ დაავადებების დიაგნოსტიკის და მკურნალობის უნარ-ჩვევების ათვისების დონის შემოწმების გზით.

ცნება ობლიგატური ანუ აუცილებელი და ფაკულტატური ანუ არააუცილებელი სინდრომების შესახებ. შნაიდერის ე. წ. “პირველი” და “მეორე” რანგის სინდრომები შიზოფრენიის დროს. სინდრომების კლასიფიკაცია კლასტის მიხედვით: ჰომონომური, ჰეტერონომური, ინტერმედიული ანუ შუალედური. ჯ. ჯექსონის კლასიფიკაციის მიხედვით პოზიტიური (პროდუქციული) და ნეგატიური (დეფიციტური) სიმპტომები და სინდრომები სინდრომთა “ფარმაკოლოგიური პათომორფოზი”	„ - “		„ - “
ძირითადი ფსიქოპათოლოგიური სინდრომები. 1. ნევროზული ჯგუფის სინდრომები: ასთენია აკვიატებული მდგომარეობანი ობსესიური სინდრომი ფობიკური სინდრომი ისტერიული სინდრომები 2. ფსიქოპათიური სინდრომები 3. აფექტური სინდრომები 4. დეპრესონალიზაციურ-დერეალიზაციური სინდრომი 5. ჰალუცინოზი 6. ბოდვითი სინდრომები ჰალუცინაციურ-პარანოიდული სინდრომი ჰიპოქონდრიულ-ბოდვითი (კოტარის) სინდრომი პარაფრენიული სინდრომი 7. ცნობიერების აშლის სინდრომები (დელირიუმი,ონეიროიდი, ცნობიერების ბინდისმაგვარი შეცვლა, ამენცია)8. კატატონიური (დისკინეზიური) სინდრომი 9. ამნეზიური სინდრომი კორსაკოვის სინდრომი 10. გულყრითი სინდრომები (დიდი და მცირე ეპილეფსიური გულყრა; ჯექსონის ტიპის გულყრა) 11. გონებრივი ჩამორჩენილობა 12. ფსიქოორგანული სინდრომი			

1. მოდულის დასახელება - **ფსიქიკური აშლილობების მქონე პირთა კვლევის მეთოდები**
მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე
- 2 მოდულის მიზანი -
 მოდულის მიზანია ფსიქიატრიაში გამოყენებული ფსიქიატრიული და ფსიქოლოგიური შეფასების მეთოდების გაცნობით, რეზიდენტს მისცეს სამედიცინო ცოდნა და პრაქტიკული გამოცდილება შემდეგ საკითხებში:
 - ა. პაციენტის მდგომარეობის სრულფასოვანი მიზნობრივი შეფასება:
 1. ექიმ-პაციენტის ეფექტური ურთიერთობების ჩამოყალიბება და შენარჩუნება
 2. კლინიკური ინტერვიუს წარმოება
 3. ფსიქიკური აშლილობის დიაგნოსტიკის, დაავადების მართვის, პრევენციისა და ჯანმრთელობის ხელშეწყობის მიზნით
 - ა. პაციენტის ფსიქიკური მდგომარეობის გამოკვლევა
 - ბ. სათანადო და ზუსტი დიაგნოსტიკური ოჯახური ინტერვიუს წარმოება,
 - გ. მიზნობრივი სომატური და ნევროლოგიური გამოკვლევების ჩატარება
 - ბ. მიზნობრივი გამოკვლევების მეთოდების შერჩევის გამოცდილების დემონსტრირება რესურსების ეფექტური გამოყენების გათვალისწინებით და ეთიკური სტანდარტების დაცვით. მათ შორის:
 1. სამედიცინო გამოკვლევების ჩატარება ან კონსულტირება
 2. დამატებითი (კოლატერალური) ინფორმაციის შეკრება
 - გ. პრაქტიკული ცოდნის დემონსტრირება მიზნობრივი გამოკვლევების შემდეგი მეთოდების შერჩევას:
 1. ფსიქოლოგიური გამოკვლევებები
 2. კითხვარები
 3. ნეიროფსიქოლოგიური გამოკვლევებები
 4. ნეიროიმიჯინგი
 - დ. ეფექტური კლინიკური გადაწყვეტილების მიღების საკითხებში გააფულობის (დაოსტატების) დემონსტრირება, რაც გულისხმობს პაციენტის შესახებ მიღებული კლინიკური და ლაბორატორიული მონაცემების ინტეგრაციას და ინფორმაციის ინტეგრაციას დიფერენციალური დიაგნოსტიკის პროცესსა და შემთხვევის მართვის დაგეგმვაში.

1. **ლიტერატურის ნუსხა –**
 - a. Kaplan & Sadock's Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry, 10th Edition –
 - თავი 5 - Clinical Neuropsychological Testing of Intelligence and Personality, Clinical Neuropsychological Assessment of Adults
 - თავი 7 - Psychiatric History and Mental Status Examination, Interviewing Techniques with Special Patient Populations, Physical Examination of the Psychiatric Patient
 - თავი 37 - Child Psychiatry: Assessment, Examination, and Psychological Testing
 - b. Practice guideline for the psychiatric evaluation of adults – APA, 2006
 - c. New Oxford Textbook of Psychiatry – The Guilford Press

შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა, ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა და მოდულის შეფასების მეთოდები.

ცხრილი № 1. 2

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	შეფასების მეთოდები
1. ფსიქიატრიული ინტერვიუს წარმოების ტექნიკა, ინტერვიუს პროცესი და შინაარსი 2. ფსიქიკური სტატუსის შეფასება 3. კლინიკური და ლაბორატორიული კვლევების დაგეგმვა 4. პაციენტის ნეიროფსიქოლოგიური შეფასებისათვის გამოსაყენებელი	1. ფსიქიკურ აშლილობათა დიფერენციალური დიაგნოსტიკა და შემთხვევის კლინიკური გააზრება 2. აირჩიოს ფა გამოიყენოს ადეკვატური ტესტები ფსიქიკური მდგომარეობის შესაფასებლად 3. მოახდინოს	1. პაციენტის ინტერვიურება და დამატებითი ინფორმაციის მოძიება - 10 2. სამედიცინო მონაცემების დოკუმენტირება - 10 3. ფსიქოლოგიური ტესტირების მოცულობის განსაზღვრა - 10	1. ანგარიში გაწეული საქმიანობის შესახებ 2. ტესტირური ჩათვლა 3. პრეზენტაცია რეზიდენტთა კონფერენციისათვის. 4. საბოლოო შეფასება ზეპირი გასაუბრების გზით

ტესტები 5. დიაგნოზის ფორმულირება და მკურნალობის დაგეგმვა	ტესტების შედეგების ინტერპრეტაცია და ინტეგრირება 4. ჩამოაყალიბოს კონკრეტული, მიღწევადი სამკურნალო მიზნები	4. დიაგნოზი და შემთხვევის მართვა - 10	

მოდული 1.3

1. მოდულის დასახელება - ფსიქიკურ დაავადებათა კლასიფიკაცია დაავადებათა სამართაშორისო კლასიფიკაციის (დსკ-10) მიხედვით და ფსიქიკურ აშლილობათა დიაგნოსტიკა - 1 თვე

2. მოდულის მიზანი -

რეზიდენტს გააცნოს ფსიქიკური აშლილობების კლასიფიკაციის და დიაგნოსტიკის სტანდარტიზირებული სისტემები, მისცეს თეორიული ცოდნა ფსიქიკური აშლილობების ტაქსონომიის, კლასიფიკაციის სქემების შესახებ და განუვითაროს მათი სამედიცინო პრაქტიკაში გამოყენების უნარჩვევები

3. ლიტერატურის ნუსხა –

1. დაავადებათა საერთაშორისო კლასიფიკაცია (დსკ-10)
2. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-IVTR)
3. New Oxford Textbook of Psychiatry – The Guilford Press (ქართული თარგმანი, 2012)
4. Kaplan & Sadock's Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry, 10th Edition
 - 9. 1 Classification in Psychiatry;
 - 9. 2 Psychiatric Rating Scales

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა, ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა და მოდულის შეფასების მეთოდები.

ცხრილი № 1.3

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	შეფასების მეთოდები
1. ფსიქიკური აშლილობების ტაქსონომიის ისტორიული მიმოხილვა 2. დაავადებათა კლასიფიკაციის პრინციპები ძირითად კლასიფიკატორებში	1. ფსიქიკურ აშლილობათა დიაგნოსტიკური ინსტრუმენტების ათვისება 2. დიაგნოსტიკის ალგორითმების ათვისება დსმ-10-ის მიხედვით	1. შემთხვევის ჯგუფური განხილვა - 4 2. დიფერენციალური დიაგნოსტიკის დოკუმენტირება - 4	1. ანგარიში გაწეული საქმიანობის შესახებ 2. ტესტური ჩათვლა 3. საბოლოო შეფასება ზეპირი გასაუბრების გზით

მოდული 1.4.

1. მოდულის დასახელება - ფსიქოფარმაკოლოგია . - 1 თვე

2. მოდულის მიზანი -

მოდულის მიზანია რეზიდენტმა შეისწავლოს თანამედროვე სამკურნალო (მედიკამენტური) მეთოდები და ფსიქოფარმაკოთერაპიის პრინციპები, რომლებიც მიღებულია ფსიქიატრიაში, კერძოდ, ფსიქოტროპული პრეპარატების გამოყენება სხვადასხვა ფსიქიკური აშლილობების დროს. მოდულის შესწავლის შედეგად რეზიდენტებს ეცოდინებათ, ფსიქოტროპული პრეპარატების კლასიფიკაცია, მოქმედების მექანიზმები, ლაბორატორიული გამოკვლევების ძირითადი მონაცემები, წამლების ეფექტურობა, შესაძლო, უარყოფითი გამოვლინებები და მათი მკურნალობა, პროფილაქტიკა. მიიღებენ ცოდნას ურგენტული (გადაუდებელი) მდგომარეობების მედიკამენტური მართვის შესახებ, შეისწავლიან პრეპარატების მიღების მონიტორინგს.

გაცნობიან ფსიქოფარმაკოთერაპიის ისტორიას, მკურნალობის აქტიურ-ბიოლოგიურ, ფსიქოქირურგიულ მეთოდებს და მკურნალობასთან დაკავშირებულ ეთიკურ საკითხებს.

3. ლიტერატურის ნუსხა

ძირითადი:

1. Stephen M. Stahl - Essential Psychopharmacology, II edition, 2008
2. Oxford Textbook of Psychiatry - Oxford Textbook of Psychiatry – Ed. M. Gelder, N. Andreasen, J. Lopez-Ibor, J. Geddes (ქართული თარგმანი, 2012წ)
3. Kaplan & Sadock's - Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry, 10th Edition (რუსული თარგმანი, 1994)

დამატებითი:

1. Джекобсон Дж. Джекобсон Ал. /Секреты психиатрии/ МЕДпресс-информ, 2007, 576
2. Carlsson A. /Progress in Dopamine Research in Schizophrenia/Taylor&Francis, 2004, 128
3. Arana G, Rosenbaum J. /Handbook of Psychiatric Drug Therapy/ 4th ed. , 2001, 221
4. Яничак Ф. Дж. , Дэвис Дж. М. , Прескорн Ш. Х. , Айд Дж. мл. Принципы и практика психофармакотерапии / Киев: Ника- Центр, 1999. — 728 с.
4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა, ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა და მოდულის შეფასების მეთოდები.

ცხრილი № 14

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	შეფასების მეთოდები
❖ ფსიქოფარმაკოთერაპიის საგანი, მიზნები. ამოცანები და ისტორია ❖ ფსიქიკურ ავადმყოფთა მკურნალობის ეთიკური ასპექტები. ❖ მკურნალობის აქტიურ-ბიოლოგიური მეთოდები. ❖ ანტიფსიქიატრიული შეხედულებები ფსიქიკურად დაავადებულთა მკურნალობაზე. ❖ ფსიქოტროპული პრეპარატების ფარმაკოკინეტიკის ფარმაკოდინამიკის და მეტაბოლიზმის საკითხები. ც. ნ. ს. ის რეცეპტორების სახეობები. ❖ ლაბორატორიული კვლევების მონაცემების მნიშვნელობა ფსიქოფარმაკოთერაპიის დროს ❖ ფსიქოტროპული პრეპარატებით მკურნალობის ეფექტურობის შეფასება	ლიტერატურასთან მუშაობის უნარ-ჩვევა. თავის თვინის ელექტრო-ენცეფალოგრაფიის და კოპიუტერული ტომოგრაფიის მანევრებლების, შეფასება-გამოყენება ფსიქიკურად დაავადებულთა მკურნალობაში	2 ავადმყოფის კურირება	უნარ ჩვევების შეფასება მოდულზე პასუხისმგებელი პირის მიერ. ზეპირი გამოკითხვა. შეფასება შესაბამისი ტესტ-კითხვარის მეშვეობით. პრეზენტაციის (მოხსენების) გაკეთება
❖ ფსიქოფარმაკოთერაპიის ძირითადი პრინციპი. ❖ ფსიქოტროპული პრეპარატების თანამედროვე კლასიფიკაცია. ❖ ანტიფსიქოზური პრეპარატების	გამმა-ტომოგრაფიის და პოზიტრონულ-		

თერაპიული გამოყენება. გვერდითი ეფექტები მათი მკურნალობა და პროფილაქტიკა ❖ ანტიდეპრესანტები, თერაპიული გამოყენება. ახალი თაობის ანტიდეპრესანტები. ❖ ტრანკვილიზატორები, საძილე საშუალებები მათი დანიშვნის წესები. თერაპიული და გვერდითი ეფექტები. ❖ ნორმოთიმიური პრეპარატების (გუნებ-განწყობის სტაბილიზატორები) და ანტიკონვულსანტების თერაპიული გამოყენება. მოსალოდნელი გვერდითი გამოვლინებების პროფილაქტიკა. ❖ სხვა ჯგუფის პრეპარატები რომლებიც გამოიყენებიან ფსიქიკურად დაავადებულთა მკურნალობისდროს: ფსიქოსტიმულატორები, ბეტა- ადრენობლოკერები, ანტიპარკინსონული საშუალებები, ვიტამინები და მცენარეული ბუნების პრეპარატები. ❖ ფსიქოტროპული პრეპარატების კომბინირებული გამოყენება. ცნება პოლიპრაგმაზიის შესახებ. ❖ ურგენტული (გადაუდებელი) მდგომარეობების მართვა და მკურნალობა (კორექცია): ▪ ფსიქო-მოტორული ადგზნება, ▪ თვითმკვლელობის მცდელობა, ▪ ცნობიერების შეცვლილი მდგომარეობა, ▪ საკვების მიღების აღკვეთა. ❖ ფსიქოტროპული პრეპარატების გამოყენება ბავშვთა და მოსუცებულთა ასაკში, ასევე ორსულობის და ლაქტაციის დროს. ❖ ფსიქიკური დაავადებების დროს თერაპიული რეზისტენტობის პრობლემები. ❖ ფსიქიკური აშლილობების მკურნალობის ზოგადი სქემები: ▪ შიზოფრენიის, შიზოტიპური	ემისიური ტომოგრაფიის მანვენებლების, შეფასება- გამოყენება ფსიქიკურად დაავადებულთა მკურნალობაში. მკურნალობის საერთო გეგმის შედგენა. ურგენტული შემთხვევების მართვის უნარ- ჩვევები.		

და ბოლოვითი აშლილობების მკურნალობა ▪ აფექტური აშლილობების მკურნალობა. ▪ ნევროზული, სტრესთან დაკავშირებული და სომატოფორმული აშლილობების მკურნალობა. ▪ ორგანული და სიმპტომატური აშლილობების მკურნალობა. ▪ პიროვნული და ქცევითი აშლილობების მკურნალობა. ▪ ბავშვთა ასაკის აშლილობების მკურნალობა.			

მოდული 1. 5

1. მოდულის დასახელება, ხანგრძლივობა – ნევროლოგია - 2 თვე
2. მოდულის მიზანი - ნევროლოგიური პროფილის ავადმყოფთა კვლევის სპეციფიკური მეთოდების დაუფლება და მკურნალობის პრინციპების შესწავლა; ფსიქიკური აშლილობების ნევროლოგიური გამოვლინებები და გართულებები; ნევროლოგიური დაავადებების დროს განვითარებული ფსიქიკური დარღვევები; ცალკეული პრეპარატების მოქმედებებისა და მათი არასასურველი გამოვლინებების შესწავლა
3. ლიტერატურის ნუსხა –
 - კლინიკური ნევროლოგია (2009) მარინე ჯანელიძე
 - Harrison’s Principles of Internal Medicine 18th ed, 2011;
 - Adams and Victor’s Principles of Neurology 9th ed 2009;
 - Harrison’s Neurology in clinical Medicine, 2007;
 - Adams and Victor’s Principles of Neurology 2005;
4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა, ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა და მოდულის შეფასების მეთოდები.

ცხრილი № 1.5

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	შეფასების მეთოდები
მოძრაობის დარღვევები, ინსულტი, დემენცია, ეპილეფსია;	ნერვული სისტემის დაავადებების ანამნეზის შეკრების ტექნიკას; ნევროლოგიური პაციენტის გასინჯვის მეთოდებს; საჭიროების შემთხვევაში პირველადი, გადაუდებელი დახმარების აღმოჩენა ორგანიზაციული ღონისძიებებს გატრება ნევროლოგიური პათოლოგიის არსებობის შემთხვევაში	5 პაციენტის კურაცია	1. ანგარიში გაწეული საქმიანობის შესახებ უნარ ჩვევების შეფასება მოდულზე პასუხისმგებელი პირის მიერ. ზეპირი გამოკითხვა. შეფასება შესაბამისი ტესტ-კითხვარის მეშვეობით. პრეზენტაციის (მოხსენების) გაკეთება
ფსიქიკური აშლილობების ნევროლოგიური გამოვლინებები და გართულებები; ნევროლოგიური			

დაავადებების დროს განვითარებული ფსიქიკური დარღვევები;			
ძირითადი პრეპარატები (მაგ. ნოტროპები, ანტიკონვულსანტები, ანტიპარკინსონული საშუალებები) მათი უკუჩვენებები, არასასურველი თანამოვლენები და გართულებები;			
ფსიქოფარმაკოთერაპიის ნევროლოგიური გართულებები (მაგ. ექსტრაპირამიდული და მოძრაობის დარღვევები);			

მოდული 1. 6

1. მოდულის დასახელება, ხანგრძლივობა – **შინაბანი მემიციონა- 1 თვე**
2. მოდულის მიზანი - მოდულის მიზანს წარმოადგენს შეასწავლოს რეზიდენტს თერაპიული პროფილის პაციენტების სკრინინგული გამოკვლევა, – გადაუდებელ შემთხვევებში პირველადი დახმარების აღმოჩენა; სომატური პათოლოგიის არსებობაზე ექვის მიტანის შემთხვევაში შესაბამისი დარგის სპეციალისტის კონსულტაციის დანიშვნა; ეპიდემიის გავრცელების ან გადამდები ინფექციური პათოლოგიის არსებობაზე ექვის მიტანის შემთხვევაში პირველადი საკარანტინო და სხვა ორგანიზაციული ღონისძიებების გატარება;
3. ლიტერატურის ნუსხა - (განისაზღვრება მოდულის განმანორციელებელი დაწესებულების მიერ)
4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა, ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა და მოდულის შეფასების მეთოდები

ცხრილი № 1.6

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	შეფასების მეთოდები
სომატური დაავადებების მქონე პაციენტების კვლევის მეთოდები	ლაბორატორიულ-ინსტრუმენტული გამოკვლევის შედეგების ინტერპრეტაცია და კლინიკური შეფასება:	3 პაციენტის კურაცია	1. ანგარიში გაწეული საქმიანობის შესახებ უნარ ჩვევების შეფასება მოდულზე პასუხისმგებელი პირის მიერ. ზეპირი გამოკითხვა. შეფასება შესაბამისი ტესტ-კითხვარის მეშვეობით.
ექიმის ტაქტიკა მწვავე სომატური პათოლოგიის არსებობის დროს			
სომატურ პათოლოგიათა სკრინინგი			
ინფექციურ დაავადებათა ეპიდემიის შეფასების კრიტერიუმები და მისი აცილების პირველადი ღონისძიებები			

მოდული 1. 7.

1. **მოდულის დასახელება, ხანგრძლივობა** - ფსიქიატრიული სამსახურის სტრუქტურა და ორგანიზაცია. ფსიქიატრიის დარგის მარეგულირებელი კანონმდებლობა. წამება, სტამბოლის პროტოკოლის პრინციპები. საქსპერტო საკითხები ფსიქიატრიაში (შრომითი, სამხედრო, სასამართლო). **1 ოვე**
2. **მოდულის მიზანი** - მოდულის მიზანია რეზიდენტმა შეისწავლოს საქართველოში არსებული სამედიცინო და ფსიქიატრიული დახმარების მოდელები, დაფინანსების ფორმები და პრიორიტეტები, ფსიქიკურ აშლილობათა გაგრძელება, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანასა და საქართველოში. საქართველოში არსებული ფსიქიატრიული დახმარების სერვისები და ფსიქიკურ აშლილობათა სასამართლო ექსპერტიზის, შრომითი და სამხედრო ექსპერტიზის საკითხები. აღნიშნული მოდულის მიზანს ასევე წარმოადგენს წამებისა და სასტიკი მოპყრობის შესახებ საერთაშორისო და ეროვნული სტანდარტების შესწავლა, წამების მსხვერპლთა პირველადი იდენტიფიცირებისა და ინტერვიუების თავისებურებანი, დიაგნოსტიკის საფუძვლები და სტანდარტები, ფსიქიკური შედეგების დოკუმენტირებისა და ექსპერტიზის საკითხები სტამბოლის პროტოკოლის – გაეროს წამების ეფექტური გამოძიებისა და დოკუმენტირების სახელმძღვანელო პრინციპების შესაბამისად. მოდულის ფარგლებში რეზიდენტები შეისწავლიან სასამართლო ექსპერტიზის საერთაშორისო პრინციპებს, ამბულატორული და სტაციონარული ექსპერტიზის საკითხებს, ასევე კომპლექსურ – კომისიური ექსპერტიზის საკითხებს.
3. **ლიტერატურის ნუსხა –**
 1. საქართველოს კანონი ფსიქიატრიული დახმარების შესახებ, 2009
 2. წამება, შედეგები, დიაგნოსტიკა, ექსპერტიზა და რეაბილიტაცია (სახელმძღვანელო კლინიციისათვის), მარიამ ჯიშკარიანი,
 3. სტამბოლის პროტოკოლი – წამებისა და სხვა სასტიკი, არაადამიანური ან ღირსების შემლახავი მოპყრობისა და დასჯის ეფექტური გამოძიებისა და დოკუმენტირების სახელმძღვანელო, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ადამიანის უფლებათა კომისიის ოფისი, პროფესიულ ტრენინგთა სერია №8, ქართული თარგმანი, გამოცემა მომზადებულია წამების მსხვერპლთა რეაბილიტაციის ცენტრი “ემპათია” – ს მიერ, თბილისი 2004.
 4. საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის ბრძანება №61/ნ, 4 მარტი, 2008 წელი “შესაძლებლობის შეზღუდვის სტატუსის განსაზღვრის წესის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე” საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2003 წლის 13 იანვრის №1/ნ ბრძანებაში ცვლილებების შეტანის შესახებ.
 5. საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის ბრძანება 142/ნ 2008 წლის 19 ივნისი ქ. თბილისი სასამართლო-ფსიქიატრიული ექსპერტიზის ჩატარების წესის შესახებ
 6. საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის ბრძანება 89/ნ 2007 წლის 20 მარტი ქ. თბილისი, არანებყოფლობითი ფსიქიატრიული დახმარების მიზნით პირის სტაციონარში მოთავსების შესახებ სასამართლოსთვის მიმართვის ფორმის დამტკიცების თაობაზე
 7. საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის ბრძანება 92/ნ 2007 წლის 20 მარტი ქ. თბილისი “ფსიქიკური აშლილობის მქონე პაციენტისათვის ფიზიკური შეზღუდვის მეთოდების გამოყენების წესისა და პროცედურების შესახებ” ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე
4. **შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა, ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა და მოდულის შეფასების მეთოდები.**

ცხრილი № 1.7

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	შეფასების მეთოდები
ფსიქიკურ აშლილობათა ეპიდემიოლოგია	ძირითადი სტატისტიკური მაჩვენებლების გამოყვანა	1 პრეზენტაცია	ანგარიში გაწეული საქმიანობის შესახებ; ზეპირი გამოკითხვა;

			შეფასება შესაბამისი ტესტ-კითხვარის მეშვეობით;
ფსიქიკურ აშლილობათა მკურნალობის ძირითადი ორგანიზაციული ფორმები	საშუალო სტატისტიკური მაჩვენებლების გამოყვანა		
საქართველოში არსებული ფსიქიატრიული სერვისები			
ფსიქიატრიული დახმარების სახელმწიფო პროგრამის ძირითადი მიმართულებები			
წამებისა და არაადაამიანური მოპყრობის ფსიქიკური შედეგების წარმოშობის ისტორიული საფუძვლები,	სამეცნიერო – პრაქტიკული ლიტერატურის მოძიების უნარ – ჩვევების გამომუშავება	რეფერატული ნაშრომი - 1	უნარ ჩვევების შეფასება მოდულზე პასუხისმგებელი პირის მიერ. ზეპირი გამოკითხვა. შეფასება შესაბამისი ტესტ-კითხვარის მეშვეობით. პრეზენტაციის (მოხსენების) გაკეთება
ეთიოპათოგენეზი, ეპიდემიოლოგია, ეთნო – კულტურალური თავისებურებანი, წამების მეთოდების განხილვა, ეთიკური საფუძვლები, სტამბოლის პროტოკოლი, ციხეთა ფსიქიატრიის თავისებურებანი, საერთაშორისო და ეროვნული სტანდარტები. საერთაშორისო სტანდარტები – სავალდებულო და არასავალდებულო ეროვნული კანონმდებლობა	სამეცნიერო – პრაქტიკული ლიტერატურის მოძიების უნარ – ჩვევების გამომუშავება	რეფერატული ნაშრომი - 1	
კლინიკა, სხვადასხვა კლინიკური გამოვლინებანი	1. სამედიცინო ბარათების (ისტორიების) შესწავლა – ანალიზი 2. კლინიკური კრიტერიუმების	2 პაციენტის ისტორიის დამუშავება	

	შესწავლა 3. სამედიცინო ისტორიის წაყვანა (დაწერა – გაფორმება) ხელმძღვანელის (ლიცენზირებული ექიმი- ფსიქიატრის მეთვალყურეობით; 4. მულტი – დისციპლინური მუშაობის უნარ - ჩვევები		
დიაგნოსტიკა, დიფერენციული დიაგნოსტიკა,	დიაგნოსტიკისათვის საჭირო კლინიკური და პარა – კლინიკური გამოკვლევების შესწავლა: ფსიქიკური სტატუსის ანალიზი დინამიკაში, ძირითადი კლინიკურ ფსიქოლოგიური კითხვარების გამოყენება, აშლილობის პროფილის მიხედვით დიაგნოსტიკისათვის და დიფერენციული დიაგნოსტიკისათვის საჭირო კლინიკური და პარა – კლინიკური გამოკვლევების განსაზღვრა, საჭიროების შემთხვევაში - რეფერირება, რეფერალის ფორმის შევსების უნარჩვევებით, დიაგნოზის დასაბუთებისა და გაფორმების უნარჩვევა; მულტიდისციპლინური მუშაობის უნარ - ჩვევები	1 პაციენტის ისტორია – შესწავლა ხელმძღვანელთან ერთად – ხელმძღვანელის ასისტირება 1 პაციენტის ისტორიის დაწერა – გაფორმება, დიაგნოსტიკის გეგმის განსაზღვრა, დიაგნოსტიკა. დიაგნოზის გაფორმება, რეფერალების გაფორმება	
მკურნალობა – რეაბილიტაცია, მიმდინარეობა, პროგნოზი,	ინდივიდუალური მკურნალობა – რეაბილიტაციის გეგმის განსაზღვრა შემთხვევის მმართვეა, ფარმაკოლოგიური და ფსიქოთერაპიული მკურნალობა – რეაბილიტაციის სქემების ცოდნა, დინამიკის ანალიზი, ეტაპური ევალუაცია – რე – ევალუაციის შედეგების ანალიზი, პროგნოზის განსაზღვრა, ეტაპური და საბოლოო ეპიკრიზის გაფორმება, ფორმა №IV 100/ა დაწერა მულტიდისციპლინური მუშაობის უნარჩვევები	1 პაციენტის ისტორია – შესწავლა ხელმძღვანელთან ერთად – ხელმძღვანელის ასისტირება 1 პაციენტის ისტორიის დაწერა – გაფორმება, დიაგნოსტიკის გეგმის განსაზღვრა, დიაგნოსტიკა. დიაგნოზის გაფორმება, რეფერალების გაფორმება; 1 პაციენტზე ინდივიდუალური და ჯგუფური ფსიქო – თერაპიის, ოჯახური თერაპიის კურსზე დასწრება და კო – თერაპიული ჩართვა. დანიშნულება – რეაბილიტაციის კურსის გაფორმება.	

სასამართლო და შრომითი ექსპერტიზის საფუძვლები, სტამბოლის პროტოკოლი	აღნიშნულ დარღვევათა შემთხვევაში სასამართლო ფსიქიატრიულ/ფსიქოლოგიური ექსპერტიზის საკითხების, მიდგომების ცოდნა. შრომითი ექსპერტიზის საკითხების ცოდნა, კომპლექსურ – კომისიური მიდგომების უნარ – ჩვევების გამომუშავება	1 შემთხვევის ანალიზი	
საერთაშორისო და ეროვნული საკანონმდებლო ბაზების, ეთიკური სტანდარტებისა და ზოგადი მიდგომების, ლიტერატურის მიმოხილვა	სამეცნიერო – პრაქტიკული ლიტერატურის მოძიების უნარ – ჩვევების გამომუშავება	რეფერატული ნაშრომი - 1	
<i>სასამართლო ფსიქიატრიული/ფსიქოლოგიური</i> ამბულატორული და სტაციონარული ექსპერტიზის საკითხების შესწავლა, სხავდასხვა კლინიკური აშლილობების დროს ზოგადი მიდგომის პრინციპები. აწილობრივი და სრული შერაცხადობის საკითხები. არაქმედუნარიანობის საკითხები. ნებაყოფლობითი და არანებაყოფლობითი მკურნალობის საკითხები.	სამედიცინო ბარათების (ისტორიების) შესწავლა – ანალიზი კლინიკური კრიტერიუმების შესწავლა სამედიცინო ისტორიის წაყვანა (დაწერა – გაფორმება) ხელმძღვანელის, ექიმი-ფსიქიატრის მეთვალყურეობით; მულტი – დისციპლინური მუშაობის უნარ - ჩვევები	2 პაციენტის ისტორიის დამუშავება 1	
დიაგნოსტიკა, დიფერენციული დიაგნოსტიკა, სასამართლო ექსპერტიზის დასკვნის მომზადების სტანდარტები	დიაგნოსტიკისათვის საჭირო კლინიკური და პარა – კლინიკური გამოკვლევების შესწავლა: ფსიქიკური სტატუსის ანალიზი დინამიკაში, ძირითადი კლინიკურ ფსიქოლოგიური კითხვარების გამოყენება, აშლილობის პროფილის მიხედვით დიაგნოსტიკისათვის და დიფერენციული დიაგნოსტიკისათვის საჭირო კლინიკური და პარა – კლინიკური გამოკვლევების განსაზღვრა, საჭიროების შემთხვევაში - რეფერირება, რეფერალის ფორმის შევსების უნარ – ჩვევებით, დიაგნოზის დასაბუთებისა და გაფორმების უნარ – ჩვევა; მულტი – დისციპლინური მუშაობის	1 პაციენტის ისტორია – შესწავლა ხელმძღვანელთან ერთად – ხელმძღვანელის ასისტირება 1 პაციენტის ისტორიის დაწერა – გაფორმება, დიაგნოსტიკის გეგმის განსაზღვრა, დიაგნოსტიკა. დიაგნოზის გაფორმება, რეფერალების გაფორმება	

<i>შრომითი ფსიქიატრიული/ფსიქოლოგიური ამბულატორული და სტაციონარული ექსპერტიზის საკითხების შესწავლა, სხვადასხვა კლინიკური აშლილობების დროს ზოგადი მიდგომის პრინციპები. ნაწილობრივი და სრული შერაცხადობის საკითხები. არაქმედუნარიანობის საკითხები. ნებაყოფლობითი და არანებაყოფლობითი მკურნალობის საკითხები.</i>	უნარ - ჩვევები სამედიცინო ბარათების (ისტორიების) შესწავლა – ანალიზი კლინიკური კრიტერიუმების შესწავლა სამედიცინო ისტორიის წაყვანა (დაწერა – გაფორმება) ხელმძღვანელის (ლიცენზირებული ექიმი-ფსიქიატრის მეთვალყურეობით; მულტი – დისციპლინური მუშაობის უნარ - ჩვევები	2 პაციენტის ისტორიის დამუშავება	
დიაგნოსტიკა, დიფერენციული დიაგნოსტიკა, შრომითი ექსპერტიზის დასკვნის მომზადების სტანდარტები	დიაგნოსტიკისათვის საჭირო კლინიკური და პარა – კლინიკური გამოკვლევების შესწავლა: ფსიქიკური სტატუსის ანალიზი დინამიკაში, ძირითადი კლინიკურ ფსიქოლოგიური კითხვარების გამოყენება, აშლილობის პროფილის მიხედვით დიაგნოსტიკისათვის და დიფერენციული დიაგნოსტიკისათვის საჭირო კლინიკური და პარა – კლინიკური გამოკვლევების განსაზღვრა, საჭიროების შემთხვევაში - რეფერირება, რეფერალის ფორმის შევსების უნარ – ჩვევებით, დიაგნოზის დასაბუთებისა და გაფორმების უნარ – ჩვევა; მულტი – დისციპლინური მუშაობის უნარ - ჩვევები	1 პაციენტის ისტორია – შესწავლა ხელმძღვანელთან ერთად – ხელმძღვანელის ასისტირება 1 პაციენტის ისტორიის დაწერა – გაფორმება, დიაგნოსტიკის გეგმის განსაზღვრა, დიაგნოსტირება. დიაგნოზის გაფორმება, რეფერალების გაფორმება	
საბოლოო კვალუაცია			

მოდული 1.8.

- 1. მოდულის დასახელება, ხანგრძლივობა - ფსიქოაქტიურ ნივთიერებათა მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები – 1 თვე**
- 2. მოდულის მიზანი -**

მოდულის მიზანია რეზიდენტს მიაწოდოს ძირითადი ცოდნა ნარკოლოგიის საკითხებში, კერძოდ, კურსის ბოლოს რეზიდენტმა უნდა შეძლოს ალკოჰოლით და სხვა ფსიქოაქტიური ნივთიერებების მოხმარებით განპირობებული ფსიქოზური რეგისტრის ფსიქიკური აშლილობების დიაგნოსტიკა; ალკოჰოლით და სხვა ფსიქოაქტიური ნივთიერებების მოხმარებით გართულებული ფსიქიკური აშლილობების სპეციფიკური მკურნალობა და

აღმოუჩინოს პაციენტს პირველადი დახმარება ნარკოტიკული ნივთიერებებით ინტოქსიკაციის შემთხვევაში

3. ლიტერატურის ნუსხა –

1. დაავადებათა საერთაშორისო კლასიფიკაცია (დსკ-10)
2. Oxford Textbook of Psychiatry - Oxford Textbook of Psychiatry – Ed. M. Gelder, N. Andreasen, J. Lopez-Ibor, J. Geddes (ქართული თარგმანი, 2012წ)
3. Kaplan & Sadock's - Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry, 10th Edition გ. ლეჟავა - ნარკოლოგია

4. სამუშაოს მოცულობა, ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა და მოდულის შეფასების მეთოდები.

ცხრილი № 1.8

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	შეფასების მეთოდები
აღკოჰლით და სხვა ფსიქოაქტიურ ნივთიერებათა მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების დიაგნოსტიკის და მკურნალობის პრინციპები	აღკოჰლით და სხვა ფსიქოაქტიურ ნივთიერებათა მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების მქონე პირებთან (მათ ახლობლებთან, კანონიერ წარმომადგენლებთან) ურთიერთობის თავისებურებები	1 ავადმყოფის კურირება	უნარ ჩვევების შეფასება მოდულზე პასუხისმგებელი პირის მიერ. ზეპირი გამოკითხვა. შეფასება შესაბამისი ტესტ-კითხვარის მეშვეობით. პრეზენტაციის (მოსხენების) გაკეთება
აღკოჰლით და სხვა ფსიქოაქტიური ნივთიერებების მოხმარებით გართულებული ძირითადი ფსიქიკური აშლილობების მკურნალობის სპეციფიკა	სპეციფიკური პარაკლინიკური კვლევებით მიღებული მონაცემების (ბიოლოგიურ მასალებში ფსიქოაქტიური ნივთიერებების, მათი მეტაბოლიტების და სხვა) ინტერპრეტაცია		
პირველადი დახმარება აღკოჰლით და სხვა ფსიქოაქტიური ნივთიერებებით ინტოქსიკაციის დროს			
ჩანაცვლებითი მკურნალობის პრინციპები			

III. პროგრამის სპეციფიკური ნაწილი

(მზადება ნარკოლოგიაში, სწავლების მეორე წელი)

მოდული 2.1. ზოგადი ნარკოლოგია

1. მოდულის ხანგრძლივობა 2 თვე

2. მოდულის მიზანია:

მოდულის მიზანია რეზიდენტი გაეცნოს ნარკოლოგიის საგანსა და ამოცანებს, შეისწავლოს წამლდამოკიდებულების აღმოცენების ძირითადი მიზეზები, ნარკომანიით დაავადებულ პირთა თავისებურებები, მათი ამოცნობის პრინციპები, ნარკოლოგიური პროფილის პაციენტებთან ურთიერთობის თავისებურებები და ნარკოლოგიური დაავადებების დიაგნოსტიკის, მიმდინარეობისა და მკურნალობის ზოგადი პრინციპები.

3. მოდულის ამოცანებია: (მიზნის მიღწევის/დაძლევის საშუალებები):

რეზიდენტი გაეცნობა:

- თანამედროვე შეხედულებებს წამლდამოკიდებულების ბიო-ფსიქო-სოციალური ეთიოლოგიური ფაქტორების, პათოგენეზური მექანიზმების თაობაზე;
- ფსიქოაქტიური ნივთიერებების მოხმარებით გამოწვეულ მწვავე და ქრონიკული დარღვევების, გადაუდებელი მდგომარეობების დიაგნოსტიკისა და დიფერენციალური დიაგნოსტიკის, მკურნალობისა და რეაბილიტაციის თანამედროვე მეთოდებს;
- წამლდამოკიდებულების ზიანის შემცირების პრინციპებს;
- წამლდამოკიდებულების პროფილაქტიკისა და ეპიდზედამხედველობის პრინციპებს;
- ნარკოლოგიური დაავადებების ადრეული გამოვლინების პრინციპებს
- აუცილებელ საკანონმდებლო ბაზას

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 1-ის სახით:

ცხრილი № 1

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
1. რეზიდენტი გაეცნობა ნარკოლოგიის საგანსა და ამოცანებს; დამოკიდებულების ცნებას, დამოკიდებულების სახეებს; წამლდამოკიდებულების ჩამოყალიბების მიზეზებს; საქართველოში წამლდამოკიდებულების გავრცელების თავისებურებებს; წამლდამოკიდებულების დიაგნოსტიკის ძირითად პრინციპებს.	-----	-----	სემინარი, პრეზენტაციები
2. რეზიდენტი გაეცნობა წამლდამოკიდებულების ეთიკურ, ფსიქოსოციალურ და მორალურ პრინციპებს.	-----	-----	სემინარები, პრეზენტაციები

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) – რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური.

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება მოდულის დასრულების შემდეგ

**6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა:
აუცილებელი ლიტერატურა:**

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოპატიური ნევროზები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)

მოდული 2.2

წამლდამოკიდებულების ნეირობიოლოგია ნეიროფიზიოლოგიისა და ნეიროქიმიის საფუძვლებით

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე

2. მოდულის მიზანია - მოდულის მიზანია რეზიდენტმა აითვისოს წამლდამოკიდებულების ჩამოყალიბებისა და განვითარების ნეირობიოლოგიური საფუძვლები.

**3. მოდულის ამოცანებია: (მიზნის მიღწევის/დაძლევის საშუალებები):
რეზიდენტი შეისწავლის:**

- ძირითადი მონაცემებს ადამიანის ცნს-ის შესახებ;
- ძირითად წარმოდგენებს თავის ტვინის მოქმედების ნეიროფიზიოლოგიური და ნეიროქიმიური მექანიზმების შესახებ;
- "მესენჯერული" სისტემების მნიშვნელობას ფსიქოპატიური ნევროზების მოქმედებასა და მათდამი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებაში;
- ნეიროადაპტაციური პროცესების როლს წამლდამოკიდებულების ჩამოყალიბებაში;
- ქცევის განმტკიცებისა და შეკავების ნეირონული მექანიზმებსა და მათ მნიშვნელობას წამლდამოკიდებულების განვითარებაში.

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 2-ის სახით:

ცხრილი № 2

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
რეზიდენტი გაეცნობა წამლდამოკიდებულების ნეირობიოლოგიის საფუძვლებს;	-----	-----	სემინარი, პრეზენტაცია
რეზიდენტი გაეცნობა "მესენჯერული"			სემინარი,

სისტემების მნიშვნელობას ფსიქოაქტიური ნივთიერებების მოქმედებასა და მათდამი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებაში;	-----	-----	პრეზენტაცია
ნეიროდაპტაციური პროცესების როლს წამალდამოკიდებულების ჩამოყალიბებაში	-----	-----	სემინარი, პრეზენტაცია
ქცევის განმტკიცებისა და შეკავების ნეირონულ მექანიზმებსა და მათ მნიშვნელობას წამალდამოკიდებულების განვითარებაში (ტვინის "დამაჯილდოებელი" სისტემა)	-----	-----	სემინარი, პრეზენტაცია

5. მოდულის შეფასების მეთოდები:

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური.

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება პირველი წლის მოდულების გავლის შემდეგ.

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა:

აუცილებელი ლიტერატურა:

ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ.. გ. ლეუავა),

თბილისი, 2001წ.ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.თ.

ნანეიშვილი – ფსიქოფიზიოლოგია, თბილისი, 2004 წ.

თ. ნანეიშვილი – სინაფსი, თბილისი, 2004 წ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- რ. მაღდონაძე – წამალდამოკიდებულების მოლეკულური ბიოლოგია, 2003 წ. (ინგლისურ ენაზე)
- ი.კ სიდელი, მ. ვიზე – პრეპარატებისა და მემბრანის ურთიერთქმედება, 2002 (ინგლისურ ენაზე)
- ჯ.პ. ლოვინსონი, პ. რუსი, რ. მილმანი – წამალდამოკიდებულება, 2005 წ. (ინგლისურ ენაზე)

მოდული 2.3.

კლინიკური ტოქსიკოლოგია

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე.

2. მოდულის მიზანია

რეზიდენტმა შეისწავლოს კლინიკური ტოქსიკოლოგიის ძირითადი საკითხები. შეექმნას წარმოდგენა შხამებისა და მათი კლასიფიკაციის შესახებ. გარკვეული იყოს ეგზოგენური ინტოქსიკაციების ეტიო-პათოგენეზურ, კლინიკურ და სხვა ტიპის კლასიფიკაციებში. მას ეცოდინება მწვავე მოწამვლათა სტადიურობა, ტოქსიკო-რეცეპტორული თეორია.

3.მოდულის ამოცანებია:

რეზიდენტი გაერკვეს ძირითადი შხამების ტოქსიკოდინამიკასა და ტოქსიკოკინეტიკაში, მისთვის ნათელი გახდეს ორგანიზმში მათი ბიოტრანსფორმაცია და ცნება “ლეტალური სინთეზი“-ს შესახებ.

4 შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 3-ის სახით:

ცხრილი № 3

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
რეზიდენტი გაეცნობა - კლინიკური ტოქსიკოლოგიის ძირითად საკითხებს; - მწვავე მოწამვლათა განმსაზღვრელ ძირითად და დამატებით ფაქტორებს	-ტოქსიკო-ქიმიურ ლაბორატორიაში მუშაობის ათვისება; -ყველაზე ხშირად შემხვედრი ტოქსიური ნივთიერებების ბიოსუბსტრატური ტესტების შესწავლა; -სპეციფიკური ბიოქიმიური ლაბორატორიული ტესტების წარმოების ათვისება ბიოსუბსტრატებში (სისხლი, ზურგის ტვინი, შარდი, განავალი, კუჭის ამონარეცხი, ბრონქული ღავაჟის მასალა)	25	რეფერატი, მოხსენება

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) – დისკუსია, ტესტი, რეფერატი, მოხსენება. 1 ჯერ თვეში

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურის ნუსხა:

1. *Clinical Toxicology, 1st ed., W·B· Saunders Company, 2001*
2. *Ogilvi C. "Birch,s Emergencies in Medical practice". New York· 1981·*
3. *Gutierrez G. Summary of the round table conference of tissue oxygen utilization // Intensive Care Med· 1991; 17 (p·67-68)*
4. *McClave S· A·, Short A· F·, Mattingly D· B·, Fitzgerald Ph· D· Total parenteral nutrition (conquering the complexities·). Postgraduate Medicine· Vol·88, N 1, July 1990, p·235-246·*
1. *Vincent I·H·, Moreno R·, Takala I· and all· The SOFA· Intensive Care Med· 1996· N 22· p· 707-710*
2. «Интенсивная Терапия, реанимация, первая помощь». Под ред. Малышева В.Д. Москва. «Медицина» 2000.
3. «Неотложная терапия острых отравлений и эндотоксикозов» под ред. Лужникова Е.А. Москва. «Медицина» 2001.
4. Могош Г. «Острые отравления». Бухарест. 1984.
5. Лужников Е. А. «Острые отравления». Москва. 1989
6. Лужников Е. А., Александровский В. Н. «Острые отравления, диагностика, неотложная помощь». Москва. 1990.
7. Бадюгин И. С. «Экстремальная токсикология». Под. Ред. Лужникова. М. 2006
8. Луис Дж. Линг соавт. «Секреты токсикологии». М., Санкт-Петербург. 2006.
9. გ. კაციტაძე. "მწვავე მოწამვლები" თბილისი. 2003

სხვა პერიოდული ლიტერატურა კლინიკურ ტოქსიკოლოგიაში
www.medscape.com www.medconsult.com www.google.com www.emedicine.com
www.guideline.gov www.medi.ru www.google.ru www.medicinelib.ru
www.emedicine.com www.rambler.ru

მოდული 2.4 კლინიკური ფარმაკოლოგია

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე

2. მოდულის მიზანი:

კლინიკური ფარმაკოლოგიის ძირითადი პრინციპების შესწავლა და ბაზისურ ფარმაკოლოგიაში მიღებული თეორიული ცოდნის საფუძველზე წამლის რაციონალური გამოყენების პრაქტიკული უნარ-ჩვევების განვითარება

- ბაზისურ ფარმაკოლოგიასთან კორელაციური კავშირის მოძებნა და სისტემური მოდულის პრინციპის დასახვა;
- წამლის შერჩევის კრიტერიუმების – ეფექტურობისა და უსაფრთხოების შეფასების, აგრეთვე მკურნალობის მონიტორინგის სწავლება და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავება
 - წამლის ეფექტურობისა და უსაფრთხოების თანაფარდობის შეფასების შესწავლა
 - წამალთა გვერდითი ეფექტების ამოცნობისა და კორექციის გზების შესწავლა
 - წამალთშორისი ურთიერთქმედების შეფასებისა და წინასწარ განსაზღვრის ჩვევის გამომუშავება
- წამლის გამოყენებისათვის პაციენტების რისკ-ჯგუფების შეფასება
- წამლების ფარმაკოკინეტიკის პრინციპების თეორიული ცოდნის გამოყენების პრაქტიკული ჩვევის გამომუშავება ავადმყოფისათვის ინდივიდუალური მკურნალობის რეჟიმის აგებისას;
- დოზირების ინდივიდუალური რეჟიმის შედგენის სწავლება თირკმელებისა და ღვიძლის თანმხლები დაავადებების დროს, აგრეთვე პაციენტის ინდივიდუალური თავისებურებების გათვალისწინებით

3. მოდულის ამოცანებია: რეზიდენტს შეეძლოს ბაზისურ ფარმაკოლოგიასთან კორელაციური კავშირის მოძებნა და სისტემური მოდულის პრინციპის დასახვა; წამლის შერჩევის კრიტერიუმების – ეფექტურობისა და უსაფრთხოების შეფასების, აგრეთვე მკურნალობის მონიტორინგის სწავლება და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავება

წამლის გამოყენებისათვის პაციენტების რისკ-ჯგუფების შეფასება; წამლების ფარმაკოკინეტიკის პრინციპების თეორიული ცოდნის გამოყენების პრაქტიკული ჩვევის გამომუშავება ავადმყოფისათვის ინდივიდუალური მკურნალობის რეჟიმის აგებისას;

დოზირების ინდივიდუალური რეჟიმის შედგენის სწავლება თირკმელებისა და ღვიძლის თანმხლები დაავადებების დროს, აგრეთვე პაციენტის ინდივიდუალური თავისებურებების გათვალისწინებით

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი №4-ის სახით:

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
რეზიდენტი გაეცნობა: -ფარმაკოდინამიკისა და ფარმაკოკინეტიკის ზოგად პრინციპებს; -ფარმაკოკინეტიკური კრიტერიუმების გამოთვლისა და მრუდების აგების მეთოდებს და მათ პრაქტიკულ მნიშვნელობას; - პაციენტისათვის ინდივიდუალური მკურნალობის რეჟიმის შერჩევისათვის; - წამლის უსაფრთხოებისა და ეფექტურობის შეფასების მეთოდებს და მათ მნიშვნელობას რაციონალური მკურნალობისათვის; -წამლის გამოყენების თავისებურებებს ორსულობის, და ლაქტაციის პერიოდში, ხანდაზმულებსა და ბავშვებში, ღვიძლისა და თირკმელების პათოლოგიის დროს; -წამალთა გვერდითი (არასასურველი) ეფექტების ამოცნობისა და პრევენციის გზებს; -ესენციური წამლების ნუსხას, ჯანმო-ს მიერ მოწოდებულ წამლების ATC კლასიფიკაციას, გზამკვლევებსა და ფორმულას.	წამლის შერჩევის უნარ-ჩვევების გამომუშავება “სტანდარტული” და “არასტანდარტული” პაციენტებისათვის მოდელისათვის შერჩეული ნოზოლოგიის მიხედვით ; ავადმყოფთა მკურნალობისადმი ინდივიდუალური მიდგომის უნარ-ჩვევების გამომუშავება; წამლის რაციონალური დანიშვნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავება; • წამლის შერჩევის დროს მკურნალობის ხარჯთ-ეფექტურობის გათვალისწინების ჩვევის გამომუშავება; • მკურნალობის მონიტორინგის დროს საკუთარი და კოლეგების შეცდომების ამოცნობისა და კორექციის გზების სწორად დასახვის უნარის გამომუშავება; • წამლის შესახებ საინფორმაციო წყაროებთან მუშაობის პრაქტიკული ჩვევის გამომუშავება • წამლის შესახებ სამეცნიერო და ობიექტური, დამოუკიდებელი ინფორმაციის წყაროებთან მუშაობისა და მათი კომერციული საინფორმაციო წყაროებიდან განსხვავების ჩვევის გამომუშავება	30 სიმულანტი პაციენტისათვის რაციონალური მკურნალობის დანიშვნა რაციონალური ფარმაკო-თერაპიის 6 საფეხურის მიხედვით	სიტუაციური ამოცანების შედგენა; პერსონალური წამლების ნუსხის შედგენა სტანდარტული და არასტანდარტული პაციენტებისათვის

5. მოდულის შეფასების მეთოდები

- დასწრება – 20%
- პრაქტიკული სამუშაო – 30%
- შუალედური შეფასება – 10%
- მიზნობრივად აგებული კლინიკური გამოცდა (OSCE) – 40%
- საბოლოო შეფასება - 100%

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურის ნუსხა:

აუცილებელი ლიტერატურა:

- Melmon and Morelli's Clinical Pharmacology Basic Principles in Therapeutics; Mc GRAW-HILL, fourth edition, 2005
- ბერტრამ გ. კატზუნგი ბაზისური და კლინიკური ფარმაკოლოგია, მე-11 გამოცემის ქართული თარგმანი
- ჯანმრ.-ს ევროპის რეგიონალური ბიუროსა და გრონიუნგენის უნივერსიტეტის კლინიკური ფარმაკოლოგიის კათედრის მიერ შემუშავებული სახელმძღვანელო “ წამლის რაციონალური გამოყენების ზოგადი პრინციპები” (ქართულ ენაზე თარგმნილია თ. კეხელის მიერ)
- თ. კეხელი (და თანაავტორები), დაავადებათა მართვისა და რაციონალური მკურნალობის პრაქტიკული სახელმძღვანელო, თბილისი, 2001
- თ. კეხელი (და თანაავტორები), ფარმაკოლოგიური ფორმულარი, თბილისი, 2009

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- Клиническая Фармакология по Гудману и Гильману; КСМ, Москва, 2006
- Э. Бегг, Клиническая фармакология; Бином, 2004
- Д. Р. Лоуренс, П.Н. Беннет, М.Дж. Браун, Клиническая Фармакология; Москва, «Медицина », 2002
- Д.Г. Грехем-Смит, Дж.К. Аронсон, Оксфордский справочник по Клинической Фармакологии и Фармакотерапии; Москва, «Медицина », 2000
- Э. Четли, Проблемные Лекарства; Landmark LTD, Латвия Рига, 1998
- Г.В. Шашкова, В.К. Лепяхин, Н.В. Юргель, Справочник синонимов лекарственных средств
- BNF (British National Formulary) 57, September 1 2009
- M.J. Neal, Medical Pharmacology at a Glance; Blackwell science LTD, third edition, 1997
- Crag CR, Stitzel RE (eds), Modern Pharmacology with Clinical Applications, 6th edition, Philadelphia, PA. Lippincot Williams, 2004
- Hardman JG, Limbird LE, Goodman and Gilman's the Pharmacological bases of Therapeutics, 10th edition, New York, McGraw-Hill, 2004
- Heinz Lullmann, Klaus Mohr, Albrecht Ziegler, Detlef Bieger, R. B. Raffa, S.M. Rawls, E.Portiansky Beyzarov
- Netter's Illustrated Pharmacology, icon Learning Systems, Teterboro, New Jersey
- თ. კეხელი, კლინიკური ფარმაცია ფარმაკოთერაპიით, თბილისი 2001

მოდული 2.5 ალკოჰოლიზმის ეტიო-პათოგენეზი, ალკოჰოლიზმის მკურნალობა და რეაბილიტაცია

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 2 თვე.

2. მოდულის მიზანი:

მოდულის მიზანია რეზიდენტმა შეისწავლოს ალკოჰოლის მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკის, მკურნალობისა და რეაბილიტაციის ძირითადი პრინციპები.

3. მოდულის ამოცანებია: (მიზნის მიღწევის/დაძლევის საშუალებები): რეზიდენტი შეისწავლის:

- ადამიანის ორგანიზმში ეთანოლის მეტაბოლიზმის პრინციპებს მწვავე და ქრონიკული მოხმარების პირობებში; ალკოჰოლის ფარმაკოკინეტიკას;
- ალკოჰოლიზმის ეტიოლოგიას;
- ალკოჰოლიზმის პათოგენეზს;
- მწვავე ალკოჰოლური ინტოქსიკაციის მკურნალობის პრინციპებს;
- ალკოჰოლური ალკეეთის სინდრომის მკურნალობის პრინციპებს;
- ალკოჰოლური დელირიუმისა და ფსიქოზურ აშლილობათა მკურნალობის პრინციპებს;
- ალკოჰოლური ენცეფალოპათიების მკურნალობის პრინციპებს;
- ალკოჰოლური დამოკიდებულების მკურნალობის პრინციპებს;
- ფსიქოთერაპიის როლს ალკოჰოლიზმის მკურნალობაში;

4. სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 5-ის სახით:

ცხრილი № 5

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
რეზიდენტი შეისწავლის ადამიანის ორგანიზმში ეთანოლის მეტაბოლიზმის პრინციპებს მწვავე და ქრონიკული მოხმარების პირობებში; ალკოჰოლის ფარმაკოკინეტიკას; ალკოჰოლიზმის ეტიო-პათოგენეზს; ალკოჰოლიზმისადმი თანდაყოლილი მიდრეკილების საიდენტიფიკაციო მარკერებს.	-----	-----	სემინარი, პრეზენტაცია
რეზიდენტი გაეცნობა მწვავე ალკოჰოლური ინტოქსიკაციის მკურნალობის პრინციპებს; ალკოჰოლური ალკეეთის სინდრომის მკურნალობის პრინციპებს; ალკოჰოლური დელირიუმისა და ფსიქოზურ აშლილობათა მკურნალობის პრინციპებს; ალკოჰოლური ენცეფალოპათიების მკურნალობის პრინციპებს	გამოსაკვლევ პირებთან ურთიერთობის თავისებურებანი, ანამნეზის შეკრება და დაავადების მართვის პრინციპები	10 შემთხვევა	სემინარი, პრეზენტაცია (ავადმყოფის გარჩევა)

5. მოღულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) –

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური.

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება პირველი წლის მოღულების გავლის შემდეგ

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა:

აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ.. გ. ლეუავა), თბილისი, 2001წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- ა. მოროზოვი – ალკოჰოლიზმი (რუსულ ენაზე), მოსკოვი, 2003
- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)
- პ. შაბანოვი – ნარკოლოგიის საფუძვლები (რუსულ ენაზე), მოსკოვი, 2002 წ.

მუხლი 6. მოდული 2.6 ალკოჰოლიზმის კლინიკა, ალკოჰოლური ფსიქოზების კლინიკა და მკურნალობა

1. მოდულის ხანგრძლივობა 2 თვე
2. მოდულის მიზანი:

მოდულის მიზანია რეზიდენტმა, სტაციონარულ კლინიკაში, პაციენტთან უშუალო კურაციის ფონზე გაიმყაროს თეორიული ცოდნა და შეიძინოს პრაქტიკული უნარ-ჩვევები დაავადების დიაგნოსტიკის, მართვის, მკურნალობის, გართულებების თაობაზე.

3. მოდულის ამოცანებია:
რეზიდენტი შეისწავლის:

- ალკოჰოლური დამოკიდებულების სინდრომის ჩამოყალიბების დინამიკასა და მიმდინარეობას;
- ალკოჰოლური ადკეეთის სინდრომის მიმდინარეობას;
- ალკოჰოლის მოხმარებით გამოწვეული ფსიქოზური აშლილობების ფორმებს;
- ალკოჰოლის მოხმარებით გამოწვეული ამნესტიკური აშლილობების (ალკოჰოლური ენცეფალოპათიების) ფორმებს;
- სომატურ გართულებებს ალკოჰოლის ქრონიკულ მომხმარებლებში;

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 6-ის სახით:

ცხრილი № 6

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	ავალება
ალკოჰოლური დამოკიდებულების	გამოსაკვლევი	5 პაციენტი	სემინარები პრეზენტაციები,

სინდრომის ჩამოყალიბების დინამიკა; ალკოჰოლისადმი პათოლოგიური სწრაფვის ჩამოყალიბებას; ალკოჰოლის მიმართ ტოლერანტობის ცვლილებას; პიროვნების შეცვლას ალკოჰოლზე დამოკიდებულებისას; პიროვნების გამახვილების ტიპებს; ალკოჰოლური დეგრადაციის ფორმებს (ფსიქოპათიის ნიშნებით, ქრონიკული ეიფორიით, ასპონტანურობით); რემისიებსა და რეციდივებს ალკოჰოლიზმის დროს.	პირებთან ურთიერთობის თავისებურებანი,		(ავადმყოფის გარჩევა)
ალკოჰოლური ალკეეთის სინდრომი ასთენო-ვეგეტატური აშლილობებით; ალკოჰოლური ალკეეთის სინდრომი სომატო-ვეგეტატური და ნევროლოგიური აშლილობებით; ალკოჰოლური ალკეეთის სინდრომი ფსიქიკური აშლილობებით; ალკოჰოლური ალკეეთის გაშლილი სინდრომი; ალკოჰოლური ალკეეთის სინდრომი კრუნჩხვითი კომპონენტით; ალკოჰოლური ალკეეთის სინდრომი შექცევადი ფსიქოორგანული აშლილობებით. ალკოჰოლური ალკეეთის სინდრომი დელირიუმით;	ავადმყოფთა პირველადი გამოკვლევა, პაციენტთან კონტაქტის დამყარება, მისი მდგომარეობის შეფასება,	5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია, (ავადმყოფის გარჩევა) ავადმყოფის კურაცია
ალკოჰოლის მოხმარებით გამოწვეული ფსიქოზური აშლილობები: ალკოჰოლური ჰალუცინოზი, მწვავე ალკოჰოლური ჰალუცინოზის ფორმები; ქვემწვავე ალკოჰოლური ჰალუცინოზი; ქრონიკული ალკოჰოლური ჰალუცინოზი; ალკოჰოლური ბოდვითი ფსიქოზები ალკოჰოლური პარანოიდი (დენის ბოდვა) ალკოჰოლური ღაზოიანობა;	დაავადების სიმპტომების დიაგნოსტიკური ობიექტური დაკვირვებით	5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია, (ავადმყოფის გარჩევა) ავადმყოფის კურაცია
სომატურ გართულებები ალკოჰოლის ქრონიკულ მომხმარებლებში: საჭმლის მომწეველებელი სისტემა (ღვიძლის ალკოჰოლური დაზიანება, ალკოჰოლური გასტრიტი, ალკოჰოლური პანკრეატიტი); გულ-სისხლძარღვთა სისტემა; ცერებროვასკულარული დაავადებები; ალკოჰოლი და იმუნური სისტემა; ალკოჰოლი და სიმსივნე; ალკოჰოლი და რეპროდუქცი-	ანამნეზური მანაცემების შეკრება, მდგომარეობის მიხედვით დანიშნულების მიცემა, ავადმყოფობის ისტორიის შეფასება	5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია, (ავადმყოფის გარჩევა) ავადმყოფის კურაცია

ული სისტემა; ალკოჰოლი და ენდოკრინული სისტემა			

5. მოდულის შეფასების მეთოდები – რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური.

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება პირველი წლის მოდულების გავლის შემდეგ

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა:

აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- მოროზოვი – ალკოჰოლიზმი (რუსულ ენაზე), მოსკოვი, 2003
- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)
- პ. შაბანოვი – ნარკოლოგიის საფუძვლები (რუსულ ენაზე), მოსკოვი, 2002წ.

მოდული 2.7

ოპიოიდების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკა და მკურნალობა

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 2 თვე.

2. მოდულის მიზანია

მოდულის მიზანია რეზიდენტმა, სტაციონარულ კლინიკაში, პაციენტთან უშუალო კურაციის ფონზე გაიმყაროს თეორიული ცოდნა და შეიძინოს პრაქტიკული უნარ-ჩვევები დაავადების დიაგნოსტიკის, მართვის, მკურნალობის, გართულებების თაობაზე

3. მოდულის ამოცანებია:

რეზიდენტი შეისწავლის:

- ოპიოიდების მოქმედების მექანიზმებს;
- ოპიოიდებით მწვავე ინტოქსიკაციის ;
- ოპიოიდური დამოკიდებულების სინდრომის ჩამოყალიბების დინამიკას, მის მიმდინარეობას;
- ოპიოიდური ალკეუთის სინდრომის მიმდინარეობას;
- ოპიოიდების მოხმარების შედეგებსა და გართულებებს (სოციალური, ფსიქიკური, სომატური);
- ოპიოიდების მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების მკურნალობის მეთოდებს

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 7ის სახით:

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	ავალება
ოპიოიდების მოქმედების მექანიზმები; ოპიოიდებით მწვავე ინტოქსიკაცია, დამოკიდებულების სინდრომის ჩამოყალიბების დინამიკა და მიმდინარეობა, ალკეუთის სინდრომი, მწვავე ინტოქსიკაციის მკურნალობა	პაციენტთან კონტაქტის დამყარება, მისი მდგომარეობის შეფასება, ანამნეზური მანაცემების შეკრება	5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია, (ავადმყოფის გარჩევა) ურაცია
ალკეუთის სინდრომის მკურნალობა,	მდგომარეობის მიხედვით დანიშნულების მიცემა, ავადმყოფობის ისტორიის შევსება	5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია, (ავადმყოფის გარჩევა) ურაცია
ოპიოიდური დამოკიდებულების მკურნალობა (მედიკამენტოზური, არამედიკამენტოზური	ოპიოიდების მოხმარებით გამოწვეული სომატური გართულებების კუპირება	5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია, (ავადმყოფის გარჩევა) ურაცია

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) – რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური. რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება პირველი წლის მოდულების გავლის შემდეგ

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა
აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოპატიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)
- ლ. ფრიდმანი, ნ. ფლემინგი, დ. რობერტსი, ც. ჰაიმანი – ნარკოლოგია, 1998 წ. (რუსულ ენაზე)

III. პროგრამის სპეციფიური ნაწილი

(მზადება ნარკოლოგიაში, სწავლების მესამე წელი)

მოდული 3.1. ჩანაცვლებითი თერაპია მეთადონით და ინექციური ნარკოტიკების მოხმარებასთან დაკავშირებული დაავადებების პროფილაქტიკა ნარკომანებში

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე.

2. მოდულის მიზანია

რეზიდენტმა შეიაწავლოს ოპიოიდებზე დამოკიდებულ პირთა მეტადონით ჩანაცვლებითი თერაპიის თანამედროვე კონცეფციის, ნეირო-ბიოლოგიური მექანიზმებისა და მეტადონით ჩანაცვლებითი თერაპიის განხორციელების ორგანიზაციულ-მეთოდური და პრაქტიკული საფუძვლები

3. მოდულის ამოცანებია:

რეზიდენტი შეისწავლის:

- ოპიოიდური დამოკიდებულების ჩანაცვლებითი თერაპიის თანამედროვე კონცეფციას მისი ისტორიული განვითარების ჭრილში;
- ჩანაცვლებითი თერაპიის სახეებსა და თერაპიისთვის გამოყენებული პრეპარატების ტიპებს;
- მეტადონის ჰიდროქლორიდით დეტოქსიკაციის ჩატარების პრონციპებს;
- მეტადონის ჰიდროქლორიდით მხარდამჭერი თერაპიის განხორციელების პრინციპებს;
- ჩანაცვლებითი თერაპიის დროს ფსიქოდიავნოსტიკისა და პაციენტის მდგომარეობის მონიტორინგის პრინციპები;
- ფსიქო-სოციალური დახმარების როლი ჩანაცვლებითი თერაპიის განხორციელებისას;
- შესაბამის საკანონმდებლო ბაზას;
- ნარკოტიკის ინექციური გზით მოხმარებით გამოწვეული ზიანის შემცირების სტრატეგიას;

4.შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 1ის სახით:

ცხრილი № 1

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
ოპიოიდური დამოკიდებულების ჩანაცვლებითი თერაპიის თანამედროვე კონცეფცია; ოპიოიდური დამოკიდებულების ჩამოყალიბებისა და ჩანაცვლებითი თერაპიის ნეირო-ბიოლოგიურ საფუძვლები;	პაციენტთა შერჩევა, დოზის ინდუქცია, დოზის მენუჯმენტი სტაბილური პაციენტებისათვის		სემინარი, პრეზენტაცია,
ჩანაცვლებითი თერაპიის სახეები და თერაპიისთვის გამოყენებული პრეპარატების ტიპები; მეტადონის ჰიდროქლორიდის ფარმაკოლოგია, მისი დანიშვნის ჩვენებები და უკუჩვენებები	ჩანაცვლებითი თერაპიისთვის გამოყენებული აპარატურის ექსპლუატაცია და საჭირო დოკუმენტების წარმოება		სემინარი, პრეზენტაცია,
ჩანაცვლებითი თერაპიის დროს ფსიქოდიავნოსტიკისა და პაციენტის მდგომარეობის მონიტორინგის პრინციპები; ფსიქო-სოციალური დახმარების როლი ჩანაცვლებითი თერაპიის განხორციელებისას			სემინარი, პრეზენტაცია,
ნარკოტიკის ინექციურ მომხმარებელთა ნებაყოფლობითი			სემინარი, პრეზენტაცია,

კონსულტირება და ტესტირება აივ/შიდსის, ინფექციური ჰეპატიტების გამოვლენის, სარისკო ქცევის იდენტიფიცირების, აღნიშნული დაავადებების თავიდან აცილების გზების შესახებ ინფორმაციის მიწოდების მიზნით			
მსოფლიოსა და საქართველოში აივ/შიდსის გავრცელების ეპიდემიოლოგია, ინექციური ნარკოტიკების მოხმარების როლი აივ/შიდსის გავრცელებაში; საქართველოში ინექციური ნარკოტიკების მოხმარებელთა შორის აივ/შიდსის, C ჰეპატიტის პრევალენტობა; შპრიცების გაცვლის პროგრამების სახეები და დანიშნულება	ნარკოტიკების ინექციურ მოხმარებელთა ნებაყოფლობითი კონსულტირება და ტესტირება	5 პირი	სემინარი, პრეზენტაცია,
საქართველოში მოქმედი კანონ-ქვემდებარე და ნორმატიული დოკუმენტები, რომლებიც არეგულირებენ ჩანაცვლებითი თერაპიის განხორციელებასა და მეთადონის ჰიდროქლორიდის ბრუნვას			სემინარი, პრეზენტაცია

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტიკიუმები, პერიოდულობა) – რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური. რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება მეორე წლის მოდულების გავლის შემდეგ

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა
აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ.. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოაქტიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

1. *Medication-Assisted Treatment for Opioid Addiction in Opioid Treatment Programs; US Department of Health and Human Services; 2005;*
2. *Substitution Treatment of Opioid Addiction; US Department of Health and Human Services; 2002;*
3. *Drug Misuse and Dependence _ Guidelines on Clinical Management; DHSODHWO; 1999;*

4. *Textbook of Substance Abuse Treatment, M.Galanter, H.D. Kleber; England; 2000;*
5. *Methadone Treatment at Forty, I.Marion; Science Practice Perspectives, 2005;*
6. *Drug and Alcohol Abuse; MA. Schuckit; 1994;*
7. *Methadone, handbook, E.Preston;*
8. *Methadone in the treatment of Narcotic Addiction, Andrew Byrne, 1995.*

მოდული 3.2.

კანაბინოიდების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკა და მკურნალობა

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე.

2. მოდულის მიზანია

მოდულის მიზანია რეზიდენტმა, სტაციონარულ კლინიკაში, პაციენტთან უშუალო კურაციის ფონზე გაიმყაროს თეორიული ცოდნა და შეიძინოს პრაქტიკული უნარ-ჩვევები დაავადების დიაგნოსტიკის, მართვის, მკურნალობის, გართულებების თაობაზე.

3. მოდულის ამოცანებია:

რეზიდენტი შეისწავლის:

კანაბინოიდების მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების განვითარებისა და მიმდინარეობის კანონზომიერებებს, ბოროტად მოხმარების შედეგებსა და გართულებებს და მკურნალობის ძირითად პრინციპებს.

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 2-ის სახით:

ცხრილი № 2

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
კანაბინოიდების მოხმარების ისტორია, ეპიდემიოლოგია; კანაბინოიდების ფარმაკოლოგია; მწვავე ინტოქსიკაცია	-----	-----	სემინარი, პრეზენტაცია,
ჰაშიშური ინტოქსიკაციური ფსიქოზები; რეზიდუალური ფსიქოზური აშლილობანი (flash back);	მდგომარეობის მიხედვით დანიშნულების მიცემა, ავადმყოფობის ისტორიის შევსება	ნარკოლოგიური პროფილის 5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია,
კანაბინოიდების ქრონიკული მოხმარების მიმდინარეობა, დამოკიდებულება, ამოტივაციური სინდრომი	-----		სემინარი, პრეზენტაცია,
კანაბინოიდების მოხმარების შედეგები და გართულებები; მკურნალობა	მორიგეობა სტაციონარში ექიმი-ნარკოლოგის მეთვალყურეობის ქვეშ		სემინარი, პრეზენტაცია, ავადმყოფის გარჩევა

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) –

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური.

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება მეორე წლის მოდულების გავლის შემდეგ

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა

აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოპატიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)
- ლ. ფრიდმანი, ნ. ფლემინგი, დ. რობერტსი, ც. ჰაიშანი – ნარკოლოგია, 1998 წ. (რუსულ ენაზე)

მოდული 3.3. სედაციური და საძილე საშუალებების, ცნს-ის სტიმულატორების, ჰალუცინოგენებისა და ფენციკლიდინის მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკა და მკურნალობა

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 2 თვე

2. მოდულის მიზანი

მოდულის მიზანია რეზიდენტმა, სტაციონარულ კლინიკაში, პაციენტთან უშუალო კურაციის ფონზე გაიმყაროს თეორიული ცოდნა და შეიძინოს პრაქტიკული უნარ-ჩვევები დაავადების დიაგნოსტიკის, მართვის, მკურნალობის, გართულებების თაობაზე.

3. მოდულის ამოცანებია:

რეზიდენტი შეისწავლის:

- სედაციური და საძილე საშუალებების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკასა და მკურნალობას
- ცნს-ის სტიმულატორების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების კლინიკასა და მკურნალობას
- ჰალუცინოგენებისა და ფენციკლიდინის მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკურ და ქცევით აშლილობებს

4. სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 3-ის სახით:

ცხრილი № 3

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის	დავალება

		რაოდენობა	
სედატიური და საძილე საშუალებების ფარმაკოლოგია, მოქმედების მექანიზმი; მწვავე ინტოქსიკაცია; დამოკიდებულება, მისი მიმდინარეობა; აღკვეთის მდგომარეობა; აღკვეთის მდგომარეობა დელირიუმით; სედატიური და საძილე საშუალებების მოხმარების შედეგები და გართულებები; არანარკოტიკული ანალგეტიკებისა და ანტიჰისტამინური ნივთიერებების მავნედ მოხმარება; მკურნალობა.	მდგომარეობის მიხედვით დანიშნულების მიცემა, ავადმყოფობის ისტორიის შევსება; მორიგეობა სტაციონარში ექიმი-ნარკოლოგის მეთვალყურეობის ქვეშ	5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია, ავადმყოფის გარჩევა,
კოკაინის, ეფედრონის, ამფეტამინების, კოფეინის ფარმაკოლოგია, მოქმედების მექანიზმი; მწვავე ინტოქსიკაცია; დამოკიდებულება, მისი მიმდინარეობა; აღკვეთის სინდრომი; სტიმულატორებით გამოწვეული ფსიქოზები; მოხმარების შედეგები და გართულებები; მკურნალობა	მდგომარეობის მიხედვით დანიშნულების მიცემა, ავადმყოფობის ისტორიის შევსება; მორიგეობა სტაციონარში ექიმი-ნარკოლოგის მეთვალყურეობის ქვეშ	5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია, ავადმყოფის გარჩევა,
ჰალუცინოგენების ფარმაკოლოგია, მოქმედების მექანიზმი; მწვავე ინტოქსიკაცია; დამოკიდებულება; ჰალუცინოგენებით გამოწვეული ფსიქოზები და სხვა გართულებები; LSD და ფსიქოთერაპია; ექსტაზი და სხვა “კლუბის ნარკოტიკები”; მკურნალობა			სემინარი, პრეზენტაცია, ავადმყოფის გარჩევა,

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) –
 რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური.
 რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება მეორე წლის მოდულების გავლის შემდეგ

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა

აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოაქტიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)

- ლ. ფრიდმანი, ნ. ფლემინგი, დ. რობერტსი, ც. ჰაიმანი – ნარკოლოგია, 1998 წ. (რუსულ ენაზე)

მოდული 3.4.

აქროლადი გამხსნელების მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 2 კვირა.

2. მოდულის მიზანია

რეზიდენტმა შეისწავლოს აქროლადი გამხსნელების მოხმარების შედეგად განვითარებული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების განვითარებისა და მიმდინარეობის კანონზომიერებები; მოხმარების შედეგები და გართულებები; მკურნალობის ძირითად პრინციპები.

3. მოდულის ამოცანებია:

რეზიდენტი შეისწავლის:

- აქროლადი გამხსნელების ფარმაკოლოგიას;
- მვავე ინტოქსიკაციის ნიშნებს;
- თრობის სახეებს;
- აქროლადი გამხსნელების მავნედმოხმარების შედეგებს;
- დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას;
- მკურნალობის პრინციპებს

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 9-ის სახით:

ცხრილი № 9

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
აქროლადი გამხსნელების ფარმაკოლოგია; მწვავე ინტოქსიკაცია; ტიპური თრობა; ატიპური თრობა (ჰალუცინატორულ-პარანოიდული, ენცეპალოპათიური);	მორიგეობა სტაციონარში ექიმი-ნარკოლოგის მეთვალყურეობის ქვეშ	ნარკოლოგიური პროფილის 5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია,
მავნედმოხმარების მიმდინარეობა და დამოკიდებულება; მავნედმოხმარების შედეგები (ფსიქიკური, ნევროლოგიური, სომატური, სოციალური); მკურნალობა		ნარკოლოგიური პროფილის 5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია,

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) – რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური.

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება მეორე წლის მოდულების გავლის შემდეგ

ნაუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა

აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოპათიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.
-

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)
- ლ. ფრიდმანი, ნ. ფლემინგი, დ. რობერტსი, ც. ჰაიმანი – ნარკოლოგია, 1998 წ. (რუსულ ენაზე)

მოდული 3.5.

სხვადასხვა ჯგუფის ნარკოტიკული და ფსიქოტროპული ნივთიერების ერთდროული მოხმარების შედეგად გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი.

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 2 კვირა.

2. მოდულის მიზანია

მოდულის მიზანია რეზიდენტმა, სტაციონარულ კლინიკაში, პაციენტთან უშუალო კურაციის ფონზე გაიმყაროს თეორიული ცოდნა და შეიძინოს პრაქტიკული უნარ-ჩვევები დაავადების დიაგნოსტიკის, მართვის, მკურნალობის, გართულებების თაობაზე.

3. მოდულის ამოცანებია:

რეზიდენტი შეისწავლის:

სხვადასხვა ჯგუფის ნარკოტიკული და ფსიქოტროპული ნივთიერების ერთდროული მოხმარების მოხმარებით გამოწვეული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობების განვითარებისა და მიმდინარეობის კანონზომიერებებს, შედეგებსა და გართულებებს; მკურნალობის ძირითად პრინციპებს.

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 5-ის სახით:

ცხრილი

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
პოლინარკომანია; ჯვარედინი დამოკიდებულება; ტოლერანტობა;	მორიგეობა სტაციონარში	ნარკოლოგიური	სემინარი, პრეზენტაცია,

ბარბიტურატების და ალკოჰოლის ერთდროული მოხმარება; შერეული ინტოქსიკაცია; ორი ან რამდენიმე ფსიქოაქტიური ნივთიერების მიმართ ერთდროულად არსებული დამოკიდებულების დიაგნოსტიკა; სამი ან მეტი ნივთიერების ერთდროული მოხმარება;	ექიმი-ნარკოლოგის მეთვალყურეობის ქვეშ	პროფილის 5 პაციენტი	ავადმყოფის გარჩევა,
კოკაინისა და ჰეროინის ერთდროული მოხმარება; ამფეტამინისა და ბარბიტურატების ერთდროული მოხმარება; ალკოჰოლისა და კანაბისის ერთდროული მოხმარება;	მდგომარეობის მიხედვით დანიშნულების მიცემა, ავადმყოფობის ისტორიის შევსება;		სემინარი, პრეზენტაცია, ავადმყოფის გარჩევა,
ფსიქოაქტიური ნივთიერებების მოხმარებასთან დაკავშირებული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობანი; თრობის ფორმის სავარაუდო ტრანსფორმაცია ორი და მეტი ფსიქოაქტიური ნივთიერების ერთდროული მოხმარებისას; შერეული ინტოქსიკაცია;	მორიგეობა სტაციონარში ექიმი-ნარკოლოგის მეთვალყურეობის ქვეშ	ნარკოლოგიური პროფილის 5 პაციენტი	სემინარი, პრეზენტაცია, ავადმყოფის გარჩევა,
ორი ან რამდენიმე ფსიქოაქტიური ნივთიერების მიმართ დამოკიდებულების შემთხვევაში აღმოცენებული კლინიკური სიმპტომები; ორი ან რამდენიმე ფსიქოაქტიური ნივთიერების მიმართ დამოკიდებულების მკურნალობა	მდგომარეობის მიხედვით დანიშნულების მიცემა, ავადმყოფობის ისტორიის შევსება;		სემინარი, პრეზენტაცია, ავადმყოფის გარჩევა,

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) – რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური. რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება მეორე წლის მოდულების გავლის შემდეგ

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა
აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოაქტიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)
- ლ. ფრიდმანი, ნ. ფლემინგი, დ. რობერტსი, ც. ჰაიმანი – ნარკოლოგია, 1998 წ. (რუსულ ენაზე).

მოდული 3.6.

ნარკოლოგიური პაციენტების ლაბორატორიული გამოკვლევები

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე

2. მოდულის მიზანია

მოდულის მიზანია რეზიდენტმა აითვისოს ნარკოლოგიურ პრაქტიკაში გამოყენებული ლაბორატორიული და ინსტრუმენტული გამოკვლევების მეთოდების ძირითადი თეორიული პრინციპები, შეძლოს მიღებული მონაცემების კვალიფიციური ინტერპრეტაცია და მათი გამოყენება თავის პროფესიულ საქმიანობაში.

3. მოდულის ამოცანებია:

რეზიდენტი გაეცნობა:

- ნარკოლოგიურ პრაქტიკაში გამოყენებული ლაბორატორიული და ინსტრუმენტული გამოკვლევების მეთოდებსა და მათ მნიშვნელობას;
- ინსტრუმენტული გამოკვლევების ტექნოლოგიებს;
- ბიოლოგიური მასალის ლაბორატორიული გამოკვლევის მეთოდებს

1. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 6-ის სახით:

ცხრილი № 6

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
ნარკოლოგიურ პრაქტიკაში გამოყენებული ლაბორატორიული და ინსტრუმენტული გამოკვლევების ზოგადი დახასიათება; თეორიული საფუძვლები	-----	-----	სემინარი, პრეზენტაცია,
ლაბორატორიული გამოკვლევები: შარდის საერთო ანალიზი; სისხლის საერთო ანალიზი; პროთრომბინის ინდექსის განსაზღვრა; გლუკოზის განსაზღვრა სისხლში; ტრანსზამინაზების განსაზღვრა (ALT, AST); ბილირუბინის განსაზღვრა; კრეატინინის განსაზღვრა; ელექტროლიტების (K, Na) განსაზღვრა	ლაბორატორიულ გამოკვლევის შედეგების ინტერპრეტაცია და კლინიკური შეფასება:	10-15	სემინარი
ინსტრუმენტული გამოკვლევები: ელექტროენცეფალოგრაფია, ნეიროგრაფია, ძილის პოლიგრაფია, ელექტროკარდიოგრაფია, უტრამბგერითი დიაგნოსტიკის მეთოდები და სხვა;	ინსტრუმენტული გამოკვლევის შედეგების ინტერპრეტაცია და კლინიკური შეფასება:	10-15	სემინარი
ბიოლოგიური მასალის ლაბორატორიული გამოკვლევის მეთოდები - ანალიზი იმუნოქრომატესტებითა და თხელფენოვანი ქრომატოგრაფიით		10-15	სემინარი

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) –

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური.
 რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება მეორე წლის მოდულების გავლის შემდეგ

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა

აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოპათიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.
-

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)
- ლ. ფრიდმანი, ნ. ფლემინგი, დ. რობერტსი, ც. ჰაიშანი – ნარკოლოგია, 1998 წ. (რუსულ ენაზე)

მოდული 3.7

თავის ტვინის ელექტრო-მაგნიტური ფენომენების მნიშვნელობა წამალდამოკიდებულების დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაში. ტრანსკრანიალური ელექტრული და მაგნიტური სტიმულირების მეთოდები

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე

2. მოდულის მიზანი:

მოდულის მიზანია რეზიდენტი გაეცნოს თავის ტვინის ელექტრო-მაგნიტური ფენომენების მნიშვნელობას წამალდამოკიდებულების დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაში.

3. მოდულის ამოცანებია:

რეზიდენტი გაეცნობა:

- ელექტრომაგნიტური ფენომენების აღმოცენების თეორიულ საფუძვლებს;
- ცენტრალურ ნერვულ სისტემაზე ელექტრული და მაგნიტური ველების ზემოქმედების პრინციპებს, მათ მნიშვნელობას სამედიცინო პრაქტიკაში

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 7-ის სახით:

ცხრილი № 7

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება

ლიტერატურული მონაცემები სამედიცინო პრაქტიკაში ელექტრული და მაგნიტური ველების გამოყენების შესახებ, მოქმედების პრინციპები;	-----	-----	სემინარი, პრეზენტაცია,
ელექტრული და მაგნიტური ველების გამოყენება ნარკოლოგიურ პრაქტიკაში	-----	-----	სემინარი, პრეზენტაცია
ტრანსკრანიული ელექტრული სტიმულაცია (ტეს); ელექტრული სტიმულატორები;	ელექტროსტიმულაციის პროცედურის ჩატარება	10-15 პროცედურა	სემინარი
ტრანსკრანიული მაგნიტური სტიმულაცია (ტმს); მაგნიტური სტიმულატორები;	მაგნიტური სტიმულაციის პროცედური განხორციელება სემინარი, პრეზენტაცია	10-15 პროცედურა	სემინარი

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) – რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური. რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება მესამე წლის მოდულების გავლის შემდეგ

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა

რეკომენდებული ლიტერატურა:

1. Malmivuo J., Plonsey R. Bioelectromagnetism. Principles and Applications of Bioelectric and Biomagnetic Fields. Oxford University Press, 1995.
2. Welsh V, Pascual-Leone, A. Transcranial magnetic stimulation. A neurochronometrics of mind, The MIT Press, 2003.
3. George, M.S., Lisanby, S & Sackeim, H.A. Transcranial magnetic stimulation. //Arch.Gen. Psychiatry – 1999, №56, p 300-311
4. Maria D. Majewska., David Thoms., Transcranial Magnetic Stimulation in the Treatment of Drug Abuse and Other Brain Disorders, Report of conference, *Bethesda Bethesda, March 16, 2004*
5. George, M.S., Wassermann E.M. & Post, R.M. Transcranial magnetic stimulation: a neuropsychiatric tool for the 21st century. // J.Neuropsychiatry Clin.Neurisci., 1996, №8, P 373-382
6. Greenberg, B.D., George, M.S., et al. Effect of prefrontal repetitive transcranial magnetic stimulation in obsessive-compulsive disorder: a preliminary study.. // Am. J. Psychiatry, 1997, №154, P 867-869
7. McNamara B., Ray J.L., Arthurs J., Boniface S. Transcranial magnetic stimulation for depression and other psychiatric disorders. // Psychol Med, 2001, №31 (7), P 1141- 6
8. Lezhava, G.; Daraselia D.; Papuashvili N.; Zakharaiia M.; Todadze Kh., Shakhariashvili R. (2003). *Official Bulletin of the industrial property*. Device for electromagnitotherapy of brain diseases. 17(141), Tbilisi, pp. 9-10.
9. Nachnkebia K., Lezhava G., Todadze Kh., Natsvlishvili N., Mikeladze D. Effects of transcranial magnetic stimulation on viability of neuronal cells and content of PSD-90 and nNOS in the rat brain after chronic consumption of alcohol and acute exposure to toluene. In Press.
10. Lezhava G., Todadze Kh. (2002). The content of PSD-95 and nNOS in the rat brain cortex after chronic consumption of alcohol, acute exposure to toluene and high frequency, low intensity magnetic stimulation. Pharmacopsychiatry, Vol.35, p. XIII.

მოდული 3.8

წამალდამოკიდებულების ფსიქოლოგია, ფსიქოლიაგნოსტიკა და ფსიქოთერაპიის ელემენტები

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე

2. მოდულის მიზანი:

მოდულის მიზანია რეზიდენტმა შეისწავლოს წამლდამოკიდებულების ფსიქოლოგიისა და ფსიქოდიანოსტიკის თეორიული საფუძვლები, შეძლოს ნარკოლოგიურ პრაქტიკაში ფსიქოთერაპიული მიდგომის ელემენტების გამოყენება.

3. მოდულის ამოცანებია

წამლდამოკიდებულების ფსიქოლოგიის და ფსიქოდიანოსტიკის თეორიული საფუძვლების გაცნობა; ნარკოლოგიურ პრაქტიკაში ფსიქოთერაპიული მიდგომის ელემენტების გამოყენების შესწავლა.

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 3-ის სახით:

ცხრილი № 13

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
წამლდამოკიდებულების ეთიოლოგია; ეთიოლოგიის სოციალური ფაქტორები; ეთიოლოგიის ფსიქოლოგიური ფაქტორები; ეთიოლოგიის განვითარებასთან დაკავშირებული ფაქტორები	----- --	-----	სემინარი, პრეზენტაცია,
წამლდამოკიდებულების ფსიქოდიანოსტიკა; წამლდამოკიდებულების ფსიქოთერაპია; სუბესტიური ფსიქოთერაპია წამლდამოკიდებულების მკურნალობაში; ფსიქოდინამიური ფსიქოთერაპია წამლდამოკიდებულების მკურნალობაში;	----- --	-----	სემინარი
აღფრედ აღლერი და აღლერიანული ფსიქოთერაპია; წამლდამოკიდებულების ქცევითი ფსიქოთერაპია; რეციდივის პრევენცია; სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან უნარ-ჩვევების ტრენინგი	----- --	-----	სემინარი
წამლდამოკიდებულების ეგზისტენციალურ-ჰუმანისტური ფსიქოთერაპია; როჯერსიანული მიდგომა და თერაპია; ფრიც პერსლი და გეშტალტთერაპია; ვიქტორ ფრანკლი და ლოგოთერაპია;	----- --	-----	სემინარი
ჯგუფური ფსიქოთერაპია; ერიკ ბერნი და ტრანსაქტანალიზი; მოტივაციური ინტერვიუ; ოჯახური ფსიქოთერაპია; თანადამოკიდებულება	----- --	-----	სემინარი

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) – რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური.

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება მეორე წლის მოდულების გავლის შემდეგ

2. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა:

აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოაქტიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)
- ლ. ფრიდმანი, ნ. ფლემინგი, დ. რობერტსი, ც. ჰაიმანი – ნარკოლოგია, 1998 წ. (რუსულ ენაზე)

მოდული 3.9.

წამლდამოკიდებულთა რეაბილიტაცია

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე

2. მოდულის მიზანია

მოდულის მიზანია რეზიდენტმა აითვისოს წამლდამოკიდებულ პირთა სამედიცინო და ფსიქოსოციალური რეაბილიტაციის პრინციპები.

3. მოდულის ამოცანებია:

რეზიდენტი გაეცნობა:

- წამლდამოკიდებულთა რეაბილიტაციის ძირითადი პრინციპებს;
- თერაპიული კომუნების ფუნქციონირების პრინციპებს;
- თვითდახმარების ჯგუფების ფუნქციონირების პრინციპებს;
- სუპერვიზორების სისტემას;
- დეტოქსიკაციის შემდგომ ამბულატორიულ ცენტრების მუშაობას;
- ჩანაცვლებითი თერაპიის როლს წამლდამოკიდებულების რეაბილიტაციაში

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 9-ის სახით:

ცხრილი № 9

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
წამლდამოკიდებულთა რეაბილიტაციის ძირითადი პრინციპები	-----	-----	სემინარი, პრეზენტაცია,
თერაპიული კომუნები;			

თვითდახმარების ჯგუფები; სუპერვიზორების სისტემა	-----	-----	სემინარი
დეტოქსიკაციის შემდგომი ამბულატორიული ცენტრები;	-----	-----	სემინარი
ჩანაცვლებითი თერაპიის როლი წამალდამოკიდებულების რეაბილიტაციაში	-----	-----	სემინარი

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (კრიტერიუმები, პერიოდულობა) –
რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური.
რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება მეორე წლის მოდულების გავლის შემდეგ

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა

აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოპატიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)
- ლ. ფრიდმანი, ნ. ფლემინგი, დ. რობერტსი, ც. ჰაიმანი – ნარკოლოგია, 1998 წ. (რუსულ ენაზე)

მოდული 3.10.

ფსიქოპატიური ნივთიერებების ლეგალურ და არალეგალურ ბრუნვასთან დაკავშირებული საქართველოს კანონმდებლობა და ნარკოლოგიური სამსახურის ორგანიზაციის საკითხები.

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე

2. მოდულის მიზანი:

გაერის კონვენციები. ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებებისა და პრეკურსორების ლეგალური ბრუნვისა და მათი უკანონო ბრუნვის წინააღმდეგ ბრძოლის სახელმწიფო მართვის ორგანიზაციული საფუძვლების შესწავლა.

3. მოდულის ამოცანები:

რეზიდენტი გაეცნობა ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების და პრეკურსორების ბრუნვის სამართლებრივი რეგულირების ასპექტებს;

ფსიქოაქტიური ნივთიერებების ლეგალური ბრუნვის განხორციელების წესებს; უკანონო ბრუნვიდან ამოღებული ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების შენახვისა და განადგურების წესებს; ნარკოლოგიური სამსახურის ორგანიზაციის საკითხებს.

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 10-ის სახით

ცხრილი № 10

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების და პრეკურსორების ბრუნვის სამართლებრივი რეგულირების ასპექტები	-----	-----	სემინარი, პრეზენტაცია,
ფსიქოაქტიური ნივთიერებების ლეგალური ბრუნვის განხორციელების წესები	-----	-----	სემინარი
უკანონო ბრუნვიდან ამოღებული ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების შენახვისა და განადგურების წესები	-----	-----	სემინარი
ნარკოლოგიური სამსახურის ორგანიზაციის საკითხები	-----	-----	სემინარი

5. მოდულის შეფასების მეთოდები

(კრიტერიუმები, პერიოდულობა) –

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური.

რეზიდენტის ცოდნის შეფასება მოხდება მეორე წლის მოდულების გავლის შემდეგ

აცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა
აუცილებელი ლიტერატურა:

- საქართველოს კანონი ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ. 2003 წელი;
- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოაქტიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- საქართველოს კანონი “ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ”
- საქართველოს კანონი “საექიმო საქმიანობის შესახებ”
- საქართველოს კანონი “პაციენტის უფლებების შესახებ”
- საქართველოს კანონი “უმაღლესი განათლების შესახებ”

მოდული 3.11.

ნარკოლოგიური ექსპერტიზის პრინციპები.

1. მოდულის ხანგრძლივობაა 1 თვე
2. მოდულის მიზანია რეზიდენტი დაეუფლოს ნარკოლოგიური ექსპერტიზის საფუძვლებს.
3. მოდულის ამოცანებია:

რეზიდენტი სწავლობს:

- ნარკოლოგიური ექსპერტიზის პრინციპებს;
- კლინიკური ექსპერტიზის საფუძვლებს;
- ქიმიო-ტოქსიკოლოგიური ანალიზის მეთოდებს;
- ნარკოლოგიური ექსპერტიზის მეთოდურ-სამართლებრივ ბაზას

4. შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობა და ჩასატარებელი მანიპულაციების რაოდენობა მოცემულია ცხრილი № 11-ის სახით:

ცხრილი № 11

თეორიული კურსი	პროფესიული უნარ-ჩვევები	შესასრულებელი მანიპულაციის რაოდენობა	დავალება
ნარკოლოგიური ექსპერტიზის პრინციპები; კლინიკური ექსპერტიზა; ქიმიო-ტოქსიკოლოგიური ანალიზი	-----	-----	სემინარი,
ნარკოლოგიური ექსპერტიზის მეთოდურ-სამართლებრივი ბაზა	-----	-----	სემინარი

5. მოდულის შეფასების მეთოდები (*კრიტერიუმები, პერიოდულობა*) – რეზიდანტის ცოდნის შეფასება მოხდება შესაბამისი კითხვარის მეშვეობით, რომელიც არის საგამოცდო კითხვარის ანალოგიური. რეზიდანტის ცოდნის შეფასება მოხდება მეორე წლის მოდულების გავლის შემდეგ

6. აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურა
აუცილებელი ლიტერატურა:

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ.. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოპათიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.

რეკომენდებული ლიტერატურა:

- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)
- ლ. ფრიდმანი, ნ. ფლემინგი, დ. რობერტსი, ც. ჰაიმანი – ნარკოლოგია, 1998 წ. (რუსულ ენაზე)

აუცილებელი და რეკომენდებული ლიტერატურის ნუსხა:

აუცილებელი ლიტერატურა :

- ნარკოლოგია - სახელმძღვანელო სტუდენტებისა და ექიმებისათვის (რედ. გ. ლეჟავა), თბილისი, 2001წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი - ფსიქიატრიული ენციკლოპედია, თბილისი, 1999 წ.
- ა. გამყრელიძე, ნ. ნიკოლაიშვილი – ფსიქოპათოლოგიური ნივთიერებები, I და II ტომი, თბილისი, 2002 და 2004 წწ.
- ოპიოიდური დამოკიდებულების ფსიქოსოციალურ დახმარებასთან კომბინირებული ფარმაკოლოგიური მკურნალობის სახელმძღვანელო (რედ. ხ. თოდაძე), თბილისი, 2009წ.

რეკომენდებული ლიტერატურა -

- ნ. ივანეცი – სახელმძღვანელო ნარკოლოგიაში (რუსულ ენაზე)
- ა. მოროზოვი – ალკოჰოლიზმი (რუსულ ენაზე), მოსკოვი, 2003
- პ. შაბანოვი – ნარკოლოგიის საფუძვლები (რუსულ ენაზე), მოსკოვი, 2002 წ.
- ლ. ფრიდმანი, ნ. ფლემინგი, დ. რობერტსი, ც. ჰაიმანი – ნარკოლოგია, 1998 წ. (რუსულ ენაზე)
- შ. გამყრელიძე “ შიზოფრენიის მკურნალობა გახანგრძლივებული მოქმედების ფსიქოტროპული პრეპარატებით” თბილისი 1985 წ.
- შ. გამყრელიძე “ ტრანკვილიზატორები სამედიცინო პრაქტიკაში” თბილისი 1989 წ.
- შ. გამყრელიძე “დეპრესიის სამკურნალო მედიკამენტები” თბილისი 1998 წ.
- შ. გამყრელიძე “ ფსიქიკურ დაავადებათა მკურნალობა ანტიფსიქოზური მოქმედების მედიკამენტებით” თბილისი 1999 წ.
- შ. გამყრელიძე “ დეპრესონალიზაციური აშლილობები და მათი მკურნალობა” თბილისი 2006 წ.
- შ. გამყრელიძე “ დისმორფოფობიური აშლილობები და მათი მკურნალობა” თბილისი 2006 წ.
- შ. გამყრელიძე “ აკვიატების აშლილობები და მათი მკურნალობა” თბილისი 2007 წ.
- შ. გამყრელიძე ა.გამყრელიძე“ შიზოფრენია გუშინ, დღეს, ხვალ” თბილისი 2004 წ.
- რ. მაღდონადო – წამალდამოკიდებულების მოლეკულური ბიოლოგია, 2003 წ. (ინგლისურ ენაზე)
- ი.კ სიდელი, მ. ვიზე – პრეპარატებისა და მემბრანის ურთიერთქმედება, 2002 (ინგლისურ ენაზე)
- ჯ.კ. ლოვინსონი, პ. რუსი, რ. მილმანი – წამალდამოკიდებულება, 2005 წ. (ინგლისურ ენაზე)
- თ. ნანეიშვილი – სინაფსი, თბილისი, 2004 წ.
- თ. ნანეიშვილი – ფსიქოფიზიოლოგია, თბილისი, 2004 წ.